

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA ASIJSKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Alkoholismus v Jižní Koreji jako sociální problém

Alcoholism in South Korea as a social issue

Autor: Bc. Kristýna Dyrtová

Vedoucí: Mgr. Blanka Ferklová, PhD.

Olomouc 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne 11.5.2023

Bc. Kristýna Dytřtová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Mgr. Blance Ferklové, PhD., za její ochotu, cenné rady a věcné připomínky, které mi pomohly při psaní této práce.

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Kristýna Dytrtová
Název fakulty a katedry:	Filozofická fakulta, Katedra asijských studií
Název práce:	Alkoholismus v Jižní Koreji jako sociální problém
Vedoucí práce:	Mgr. Blanka Ferklová, PhD.
Počet stran:	65
Počet znaků	94 099
Klíčová slova:	Korejská republika, Jižní Korea, alkoholismus, alkohol

Tato bakalářská práce si klade za cíl zodpovědět otázku, do jaké míry je pití alkoholu v Jižní Koreji sociálním problémem a zda a do jaké míry si korejská společnost tento problém uvědomuje a řeší jej. Představím problém této společensky nejrozšířenější drogy a její negativní následky. Zaměřím se přímo na Korejskou republiku a krátce popíši historii alkoholu v oblasti Korejského poloostrova. Soustředím se budu především na roli alkoholu a jeho společenský význam v dnešní době s důrazem na negativní zdravotní a psychické důsledky, které má pro společnost a pro rodinnou dynamiku. Popíši aktuální situaci a specifické problémy, které se ve společnosti ve vztahu ke konzumaci alkoholu objevují. Bakalářská práce je doplněna o dotazníkové šetření realizované na jihokorejských vysokoškolských studentech.

Abstract

Name and surname:	Bc. Kristýna Dytrtová
Faculty and department:	Faculty of Arts, Department of Asian studies
Title:	Alcoholism in South Korea as a social issue
Supervisor:	Mgr. Blanka Ferklová, PhD.
Number of pages:	65
Character count:	94 099
Key words:	Republic of Korea, South Korea, alcoholism, alcohol

This bachelor thesis aims to answer a question of the extent to is drinking alcohol a social issue in South Korea, and whether and to what extent Korean society recognizes and manages this issue and solves it. I will introduce the problem of this socially most prevalent drug and its negative consequences. I will focus primarily on the Republic of Korea, and shortly introduce the history of alcohol on the Korean Peninsula. I will focus mainly on the role of alcohol and its social importance in this day and age, with emphasis on its negatives on the mental and physical health of society and family dynamics. I will describe the current situation and specific problems that arise in society in relation to alcohol consumption. This bachelor thesis includes a practical part in form of a survey, completed on South Korean university students.

Obsah

Úvod.....	1
1. Kulturní a sociální význam alkoholických nápojů	2
2. Alkoholismus.....	4
3. Alkohol na Korejském poloostrově.....	6
3.1. Historie konzumace alkoholu na Korejském poloostrově.....	6
3.2. Pití alkoholu v dnešní Korejské republice.....	13
3.3. Náboženství a filosofie v Korejské republice a jejich vztah k alkoholu	16
3.4. Současná situace alkoholismu u korejských žen.....	19
3.5. Dynamika vztahů v rodině alkoholiků	24
3.6. Propagace a dostupnost alkoholu	27
4. Dotazníkové šetření	29
4.1. Vyhodnocení dotazníkového šetření	29
Závěr	44
Resumé.....	45
Seznam literatury:	46
Zdroje obrázků:	50
Zdroje grafů:	51
Seznam příloh	52

Seznam obrázků:

Obrázek 1: Porcelánová nádoba na alkohol z období Korja (Zdroj: Koehler, 2016, s. 14)....	8
Obrázek 2: Korejci pijící v taverně na obrázku Džusaköbä od Šin Junboka (1758–1813) (Zdroj: hansikmagazine.org)	9
Obrázek 3: Majitelka taverny nalévá hostům. Džumak, Kim Hongdo (1745–1806) (Zdroj: hansikmagazine.org)	10

Seznam grafů:

Graf 1: Naměřená konzumace alkoholu na osobu mezi lety 1961 a 2016 (Zdroj: WHO)	11
Graf 2: Míra konzumace litrů alkoholu v porovnání s dalšími zeměmi OECD (Zdroj: OECD)	15
Graf 3: Míra nehod pod vlivem alkoholu (Zdroj: OECD).....	16
Graf 4: Míra spotřeby alkoholu (nejméně 2× týdně) podle věku a pohlaví (Zdroj: OECD).	20
Graf 5: Konzumace alkoholu podle vzdělání (Zdroj: OECD).....	22
Graf 6: Věk	30
Graf 7: Pohlaví.....	31
Graf 8: Ročník.....	32
Graf 9: Jak často pijete alkoholické nápoje?.....	33
Graf 10: Jak často máte chuť na alkohol?.....	34
Graf 11: Kde nejčastěji pijete?.....	35
Graf 12: Když jdete pít, kolik toho vypijete?	36
Graf 13: „Když jdu pít, piji více, než jsem plánoval.“ Jak často je pro vás toto tvrzení aplikovatelné?	37
Graf 14: S kým nejčastěji pijete?	38
Graf 15: Jak často se vám stává, že je pro vás škola/práce druhý den těžká, protože jste den předtím pili?.....	39
Graf 16: Trpíváte kvůli alkoholu ztrátou paměti?.....	40
Graf 17: Kvůli vztahu k alkoholu se změnily mé vztahy s ostatními lidmi.....	41
Graf 18: Poranili jste se někdy pod vlivem?.....	42
Graf 19: Proč nejčastěji pijete?	43

Editační poznámka

V práci budou korejské termíny transkribovány podle populární české vědecké transkripce a doplněny o zápis v korejském písmu hangul. U významných historických osob či názvů jsou datace a dodatečné informace uvedeny v poznámce pod čarou. Pro přepis korejských jmen autorů studií nepoužívám českou transkripci, ale uvádím jména v podobě, v jaké jsou používána jednotlivými autory.

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá přehnanou konzumací alkoholických nápojů a alkoholismem (tedy závislostí na alkoholu), a zejména pak způsobem, jakým alkohol negativně ovlivňuje současnou společnost v Korejské republice neboli Jižní Koreji. I přesto, že škodlivost alkoholu je jasně dokázána a je viditelná ve společnosti, jedná se o světově nejrozšířenější a nejakceptovanější drogu. V našich životech je všudypřítomná – setkáme se s ní na oslavách, při jídle nebo při pouhém sledování reklam. Proto považuji za důležité se tomuto tématu věnovat. Cílem práce je představit historický kontext pití alkoholu v Koreji a společenské důsledky, které nyní pití alkoholu v Korejské republice provází.

V první části představím alkohol a přiblížím, proč je požívání alkoholu nebezpečné. V druhé části rozvedu nebezpečí alkoholismu a škodlivého požívání alkoholu a důsledky, které je provází. Třetí část se již zaměří přímo na Korejskou republiku a v několika částech představí jevy specifické pro tuto zemi. Představím historii alkoholu na Korejském poloostrově a zaměřím se na historické zmínky o jeho škodlivém požívání a následcích. Poté popíši aktuální situaci a na příkladu statistických dat představím rozšíření nebezpečného chování. Následující část popíše filosofický a náboženský kontext pití alkoholu a to, jak tyto filosofie ovlivňují přemýšlení Jihokorejců o alkoholu. Zaměřím se také na aktuální problém pití u ženského pohlaví a na specifické problémy, které ženy zažívají a pocítují při škodlivém pití. Prozkoumám také rodinnou dynamiku v rodině korejských alkoholiků.

Poslední část představí výsledky dotazníkového šetření provedeného na jihokorejských vysokoškolských studentech, které se zaměřilo na jejich chování ve vztahu k alkoholu.

V rámci této práce budu kromě pojmu alkoholismu (závislost na alkoholu) pracovat s pojmem škodlivého pití (pravidelná silná konzumace alkoholu). Jak závažnost těchto problémů roste, mohou vyvolávat různé následky, například nehody, násilí, finanční, zdravotní nebo psychické potíže, problémy v práci nebo narušené vztahy s ostatními lidmi. Ačkoliv škodlivé pití nemusí nutně znamenat závislost, jedná se kvůli dopadu na život člověka a jeho okolí o závažný problém, a proto byl pro účely této práce zahrnut do tématu alkoholismu jakožto sociálního problému.

1. Kulturní a sociální význam alkoholických nápojů

Alkohol, chemicky ethylalkohol, je látka vznikající chemickým procesem kvašení a destilování. Požívání alkoholu člověka provází již dlouhý čas. Lidé alkohol konzumovali pravděpodobně v podobě fermentovaného ovoce již od pradávna, existenci alkoholických nápojů můžeme ale datovat až do neolitu, konkrétně do sedmého tisíciletí před naším letopočtem, a to díky pozůstatkům alkoholických nápojů, které archeologové nacházejí v hliněných nádobách pocházejících z této doby. Má omamný vliv, člověka uvolňuje, a proto nabídl lidem nové způsoby, jak prožívat svou existenci. Je doloženo, že se používal při náboženských obřadech, a také se jako lék nejen v lidové medicíně, ale i ve farmakologii používá dodnes.¹

V malých dávkách působí alkohol na člověka stimulačně, navozuje pocity pohody a dochází k elaci nálady, mnohomluvnosti a zvýšenému sebevědomí.² Takový stav je považován za společensky přijatelný, a proto byl alkohol v historii spojován s pozitivními vlastnostmi jako je radost a plodnost.³ Nadměrné pití však vede ke snížení zábrán a sebekritičnosti, případně k agresivitě. Pokud se pokračuje v konzumaci, dochází ke ztrátě rovnováhy, neschopnosti srozumitelně mluvit, zvracení a někdy i ke ztrátě vědomí. Větší dávka vede ale také k otravě alkoholem, která může skončit smrtí. S požíváním alkoholu si spojujeme i jistý specifický problém – škodlivé pití, které vede k poškození zdraví a může přejít k závislosti, kterou nazýváme alkoholismus.

Alkohol je proto v mnoha společnostech regulován, ať už jde o jeho prodej dětem a mladistvým⁴, nebo o omezení otevíracích hodin hospod a barů, případně i o úplnou prohibici pro určité skupiny lidí nebo pro všechny osoby. Již Chammurapiho zákoník⁵ obsahuje několik restrikcí ohledně prodeje a pití alkoholu. V Číně byl během vlády císaře Chung K'iana⁶

¹ PHILLIPS, Rod. *Alcohol: A history*. University of North Carolina Press, 2014, s. 1-9; KALINA, Kamil a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti I; Mezioborový přístup*. Úřad vlády České republiky, 2003, s. 150

² KALINA et. al, 2003, s. 152

³ PHILIPS, 2014, s. 9

⁴ V České republice nelze prodávat alkohol dětem a mladistvým pod 18 let, v Korejské republice pod 19 let (OECD Reviews of Public Health: *Korea: A Healthier Tomorrow*, 2020)

⁵ Chammurapiho zákoník (1792–1750 př. n. l.), je sbírka právních ustanovení starověké Mezopotámie, vytesaná na stěle z černého dioritu. (NOVÁKOVÁ et. al., 1998). Určuje pravidla, jak má být alkohol prodáván, ale také zakazuje pod trestem smrti konzumaci alkoholu zasvěcencům klášterů. (HANDCOCK, 1920, s. 19)

⁶ (2159–2147 př. n. l.). Jednalo se o popravu dvou dvorních astronomů (He a Ho), kteří údajně nedokázali předpovědět zatmění, protože byli opilí. (LEE, Julia A. *Chinese, Alcohol and Flushing: Sociohistorical and Biobehavioral Considerations*. Journal of Psychoactive Drugs [online]. 1987, s. 322)

zaznamenán případ, kdy byli pijáci, kteří kvůli svému pití narušovali běžný chod společnosti, popravováni jako odstrašující příklad, neboť vláda neschvalovala neumírněné pití alkoholu.⁷ Jak shrnuje Philips (2014, s. 9), „*již odnepaměti má lidstvo k alkoholu komplikovaný vztah a stejně dlouho, jak alkohol známe, provází lidstvo nejen pozitivní, ale i negativní následky jeho požívání*“.⁸

⁷ YANG, Jeoung Nam. *Culture, family and alcoholism in South Korea*. Goldsmith College, 1997. University of London., s. 14

⁸ PHILIPS, 2014, s. 9.

2. Alkoholismus

Termín alkoholismus je připisován švédskému lékaři Magnussu Hussovi, který jej poprvé použil v roce 1849. První definice pijáctví pochází již z roku 1784 od amerického psychiatra Benjaminu Rushe, za zdravotní problém však začalo být považováno až o sto let později.⁹ Světová zdravotnická organizace (World Health Organization, dále jen WHO) vydala roku 1951 dvacetistránkovou Zprávu z prvního zasedání podvýboru o alkoholismu (*Report on the First Session of the Alcoholism Subcommittee*), ve které chtěla upozornit na alkoholismus nejenom jako na nemoc, ale také jako na závažný sociální problém. Výbor žádá WHO, aby podnikla veškeré možné kroky k podpoře veřejného zdravotnictví, aby se mohlo o tento problém adekvátně postarat a aby byla připraveno poskytovat poradenskou a edukativní činnost národním zdravotnickým subjektům.¹⁰

Alkoholismus je závislost projevující se nadměrnou pravidelnou konzumací alkoholických nápojů. Jedná se o problém, neboť při pravidelné konzumaci vyšších dávek dochází k vážným zdravotním potížím. Jedná se o potíže jak fyzického, tak psychického charakteru. Škodlivé užívání alkoholu se projevuje na prakticky všech částech lidského organismu – objevuje se poškození gastrointestinálního traktu, zvyšuje se riziko jaterní cirhózy, rakoviny jater a rakovin obecně, poruchy endokrinního systému, může vést také ke vzniku diabetu, objevují se nemoci spojené s poruchami krevetvorby a dochází k poškození celého oběhového a imunitního systému. U mužů vede k poruchám sexuální funkce a impotenci. Pokud žena alkoholička otěhotní nebo během těhotenství pije alkohol, hrozí jejímu plodu fetální alkoholový syndrom.¹¹

Ovlivňuje i psychiku, a to tzv. patickou ebriitou, neboli reakcí na množství alkoholu spojenou s poruchami vědomí, emocí, myšlení a nepochopitelným jednáním. Dlouhodobé chronické zneužívání alkoholu vede k halucinózám, paranoidní psychóze a demenci. Pravidelná konzumace alkoholu může narušit kognitivní funkce člověka, takže silný piják nedokáže myslet stejně jako člověk, který nepije přes míru. Alkohol způsobuje poruchy

⁹ KALINA et al., s. 150

¹⁰ WHO. *Report on the First Session of the Alcoholism Subcommittee*. Expert Committee on Mental Health. Geneva: World Health Organization, 1950, s. 4

¹¹ Dítě se rodí se specifickými tělesnými a psychickými následky, které jej mohou ovlivnit na celý život. Objevují se deformity v obličeji, postižení centrální nervové soustavy a poruchy růstu. (*Alkohol pod kontrolou* [online]. Praha: Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a VFN, 2017 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://alkoholpodkontrolou.cz/>).

spánku a alkoholismus je často spojován i s jinými duševními a osobnostními poruchami, například s depresí. Proto je závislost na alkoholu klasifikována jako chronické recidivující onemocnění, a není-li léčena, může vést až k umístění v psychiatrickém zařízení nebo smrti.¹²

Ke vzniku závislosti je nutné, aby byl člověk alkoholu vystaven (tzv. expozice alkoholu) a aby byly uplatněny faktory dispoziční (např. komorbidita¹³, zdravotní stav a faktory biologické, do kterých spadá i genetická dispozice ke vzniku alkoholismu.¹⁴ Tento model se nazývá dispozičně-expoziční model a upozorňuje na to, že na vzniku závislosti se podílí velká řada faktorů. Závislost vzniká nenápadně a postupně. Mění se nejen frekvence pití a množství zkonsumovaného alkoholu, ale i člověk sám. Dochází ke změnám myšlení a chování, kterými alkoholik reaguje na konfrontaci s problémy způsobenými pitím. Alkoholik zprvu zakrývá, poté vysvětluje, a dokonce se snaží své pití omlouvat.¹⁵

¹² KALINA et al., 2003, s. 150–154

¹³ Souběh několika nemocí

¹⁴ Synové otců alkoholiků se stávají alkoholiky s větší pravděpodobností než synové otců, kteří nadměrnou náklonnost k alkoholu neprojevují (NOELEN-HOEKSEMA, Susan et. al. *Psychologie Atkinsonové a Hilgarda*. Portál, 2012, s. 84)

¹⁵ KALINA et al., 2003, s. 151–153

3. Alkohol na Korejském poloostrově

3.1. Historie konzumace alkoholu na Korejském poloostrově

Alkohol v severozápadní Asii je pevně spjat s jídlem, přesněji s jeho fermentováním. Oblast kolem Korejského průlivu je považována za původní místo, z něž pochází technologie fermentace. Archeologické nálezy z této oblasti dokládají fermentaci již v období kolem roku 6000 př. n. l., kdy se v Koreji objevuje první primitivní keramika. Fermentována byla například rýže, ze které se vyrábělo rýžové víno.¹⁶

Korejci používali na výrobu alkoholických nápojů obilí, které buď žvýkali, aby slinami uspíšili proces fermentace, nebo máčeli ve vodě a vyráběli slad. Obilí fermentované s kvasnicemi tak bylo populární už v období Tří království.^{17,18}

V oblasti království *Kogurja*¹⁹ vyráběli Korejci víno *čidžu* (지주), díky jehož fermentaci byli známi v Číně a Japonsku. Pilo se zde údajně více typů vín, nezachovaly se ale bohužel záznamy o způsobu jejich přípravy. Dochovány jsou i zmínky o pití alkoholu během festivalu *dongmaeng*.^{20,21} Korejské rýžové víno bylo důležitou součástí rituálů spojených s uctíváním předků, svatbami, náboženstvím a spiritualitou.²² Alkohol byl požíván jako lék, a hlavně pro rolníky také jako zdroj energie.²³

Technologie destilace byla vynalezena v sedmém století našeho letopočtu v oblasti Arabského poloostrova a Indie, odkud se rychle rozšířila po celém světě. Tato technologie umožnila lidem vyrábět silnější alkoholické nápoje.²⁴

¹⁶ TAMANG, Jyoti Prakash. *Ethnic Fermented Foods and Alcoholic Beverages of Asia*. Springer India, 2016, s. 4–7

¹⁷ Tři království (1. století př. n. l. – 7. století n. l.), království Kogurjo, Pekče a Silla, které se nacházely v oblasti Korejského poloostrova a Mandžuska od 1. století př. n. l. do 7. století n. l.

¹⁸ KOEHLER, Robert. *Korean Wines & Spirits: Drinks That Warm the Soul*. 1. Seoul: Seoul Selection USA, 2016, s. 11–12

¹⁹ Kogurjo (37 př. n. l. – 668 n. l.) bylo jedno ze Tří království, která se nacházela na Korejském poloostrově (ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové noviny, 2009, s. 36–39).

²⁰ TAMANG, 2016, s. 6–7

²¹ Obřad uctívání zakladatele, slavil se v království Kogurjo.

²² Tamtéž, s. 13

²³ KOEHLER, 2016, s. 12

²⁴ YANG, 1997, s. 13

V období království *Sjednocená Silla*²⁵ znovu nacházíme různé typy vín vyráběných ze zrna, které si získaly oblibu především u aristokracie – záznamy z této doby dokládají, že se toto víno bylo podáváno u dvora například během formálních večeří.²⁶

Během následujícího období dynastie *Korjo*²⁷ se repertoár alkoholických nápojů rozšiřuje o *makkoli* (막걸리), rýžové víno bílé barvy, kterému se také říkalo *takču* (탁주, neprůhledné víno, *bakču* (박주, řídké víno) a *bäkču* (백주, bílé víno). Pilo se také víno *čöngdžu* (창주). Roku 1277²⁸ se do Koreje skrze mongolské nájezdníky a čínské obchodníky dostává také *sodžu* (소주), které se stává velmi oblíbeným nápojem. Sodžu je destilovaný nápoj s obsahem alkoholu kolem 10 až 50 %. Vyrábí se z rýže či obilí a pije se v Koreji ve velké míře dodnes – jedná se o nejvíce konzumovaný alkoholický nápoj. Kvalitní sodžu bylo v této době drahé – na jeho výrobu bylo potřeba mnohem více zrna než na jiné typy alkoholu a jeho výroba byla složitá. Ze západního světa se do království Korjo dostávají i nové typy vín a nové destilační techniky. Korejci si také vytváří novou techniku, která kombinuje destilaci s fermentací zrněk, a vyrábí skrze jednoduchou destilaci *nodžu* (노주, typ sodžu), a jiné typy, které se vytvářely za pomoci několika destilací. V této době už se alkohol nevyrábí pouze z vařené rýže, pšenice a kvasinek, ale proces se rozšiřuje také o přidávání vařené rýže do již zčásti fermentovaného produktu, aby se zlepšila jeho chuť a obsah alkoholu. Vína jsou obohacena také ovocem nebo bylinkami. Zajímavostí je, že v této době prodávají vína hlavně buddhistické chrámy, které zároveň fungují jako taverny pro přespání, a výrobu alkoholu (zejména vína) pro státní obřady, jako například obřady pro předky, obstarával speciální úřad.²⁹

²⁵ Království Sjednocená Silla (668–935) dobylo skoro všechny oblasti, na kterých se původně rozprostírala Tři království (ECKERT, 2009, s. 38–39).

²⁶ YANG, 1997, s. 16

²⁷ Království Korjo (918–1392) znovu sjednotilo oblast korejského poloostrova (ECKERT, 2009, s. 52–54).

²⁸ KOEHLER, 2016, s. 14

²⁹ KOEHLER, 2016, s. 14–16

Obrázek 1: Porcelánová nádoba na alkohol z období Korja (Zdroj: Koehler, 2016, s. 14)

Na Korjo navazující vláda dynastie Čoson³⁰ trvala po dlouhá staletí a během této doby se výroba vín a likérů zlepšuje natolik, že jsou již během vlády krále Sedžonga³¹ exportovány do zahraničí.³² Sodžu se během dynastie Čoson pilo hlavně v létě, neboť se díky němu dala údajně lépe zvládat korejská letní vedra. Bylo používáno i jako lék. Údajně s ním bylo možno léčit bolesti břicha způsobené právě letními vedry.³³ Pro lékařské účely se v této době používá také víno *čuknjökkö* (죽력고), vyráběné z mízy bambusu, a *iganggo* (이강고), vyráběné z hrušek a zázvoru. Co se týče sodžu, v encyklopedii *Čibong jusöl* (지봉 유설)³⁴ autor zmiňuje, že si jej nemohl dovolit pít každý, a v sedmnáctém století již bylo tak drahé (a tak silné), že se pilo po malých pohárcích *sodžučan* (소주잔, doslova pohárek na sodžu).³⁵ Sodžu se pilo spíše na severu poloostrova (nižší společenské třídy pily sodžu horší kvality), na jihu se pilo spíše víno, takču nebo čöngdžu. Alkohol se prodával v zařízeních, kterým se říkalo *čumak* (주막), nebo *sulmak*, (술막). Ve velkých městech fungovala tato zařízení pouze jako taverny, na venkově i jako hostince. Nacházela se především na hlavních cestovních uzlech a obsluhovala hlavně úředníky a lidi, kteří cestovali s oficiálními záležitostmi.³⁶

³⁰ 1392–1910

³¹ Král Sedžong vládl od roku 1418 do roku 1450. Jedná se o jednu z nejvýznamnějších osobností Koreje, známý je především díky vytvoření korejského písma hangul.

³² KOEHLER, 2016, s. 17

³³ SHIN, Michael D. *Everyday life in Joseon-era Korea: Economy and society*. 1. Leiden; Boston: Global Oriental, 2014, s. 238

³⁴ Encyklopedie, vydávána roku 1614, od autora I Sukwanga (1563–1628). Jedná se o nejstarší encyklopedii v Koreji. (HANGUK MINDŽOK MUNHWA TÄBÄKKWA SADŽÖN. Encyclopedia of Korean culture. ㅇ]수광, *I Sukwang*. [online]. [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0044818>)

³⁵ SHIN, 2014, s. 238

³⁶ Tamtéž, s. 241

Již v historických záznamech z doby dynastie Čoson můžeme sledovat snahy o prohibici alkoholu. Jedním takovým je například prohibice za vlády krále Söngdžonga.³⁷ Během jeho vlády se sodžu, které se za vlády Sedžonga původně podávalo pouze nevelké společenské skupině takzvaných *sadaebu*³⁸, rozšířilo i mezi obyčejnými lidmi, což bral Söngdžong jako důkaz výrazné extravagance a prohlásil, že je třeba pití sodžu zakázat.^{39,40}

Obrázek 2: Korejci pijící v taverně na obrázku Džusaköbä od Šin Junboka (1758–1813) (Zdroj: hansikmagazine.org)

Během období Čoson byl zaveden zákaz zvaný *čugüm* (주금) nebo také *kümčurjöng* (금주령), který zakazoval prodej a pití alkoholu po určitý čas. Tento zákaz obvykle platil od jarního sucha a býval odvolán na podzim v době sklizně. Účelem zákazu bylo zabránit zbytečnému plýtvání obilí na výrobu alkoholu během období špatných sklizní. Výroba sodžu spotřebovala mnohem více zrna než například výroba čöngdžu, a proto byla jeho výroba postihována vážněji. Čugüm také vcházel v platnost, neboť alkohol narušoval společenský řád

³⁷ Vládce dynastie Čoson, vládl mezi lety 1457 a 1495,

³⁸ Byrokratická složka vzdělaných úředníků, pohrdajících buddhismem a vyznávající neo-konfuciánství (LEE, Ki-baik a Young Ick LEW. *Korea: Koryo*. In: Britannica [online]. Encyclopædia Britannica, 1998 [cit. 2023-04-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Korea/Unified-Silla#ref411582>)

³⁹ SHIN, 2014, s. 238

⁴⁰ SCHENKANN, Joshua. *What Is "Traditional" Soju?: A Spirited Debate*. In: Serious Eats: <https://www.serious eats.com/> [online]. 31.10.2019 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.serious eats.com/what-is-traditional-soju-korea-tokki-brandon-hill>

a nadměrné pití vedlo k násilnostem a neuctivému chování k výše postaveným, konzumenti alkoholu se tedy nechovali tak, jak bylo tradičně očekáváno od jejich společenských či genderových rolí. Tento zákaz se však netýkal krále a dvořanů, poslů a vyslanců ze zahraničí a nevztahoval se na obřady pro předky, svatby a lékařské účely. Postihy za porušení tohoto zákazu se pohybovaly od pouhého varování až v některých případech po popravu⁴¹ nebo vyhnanství.⁴²

Jak už bylo výše uvedeno, prohibice nebyla vyžadována stejně od všech sociálních tříd. Lidé s větším vlivem, než byli prostí občané, často využívali svého postavení a alkohol si kupovali a pili. Tak se například vínu čongdžu začalo říkat jakču, neboť se během zákazu stalo oblíbeným pitím *jangbanů*.⁴³

Obrázek 3: Majitelka taverny nalévá hostům. Džumak, Kim Hongdo (1745–1806) (Zdroj: hansikmagazine.org)

Roku 1905 se Korea stává japonským protektorátem a roku 1910 se anexí dostává pod nadvládu Japonska. Tato významná historická změna se dotkla i výroby alkoholu a jeho konzumace. „Co korejská královská rodina nedokázala dekrety, to téměř dokázali japonští

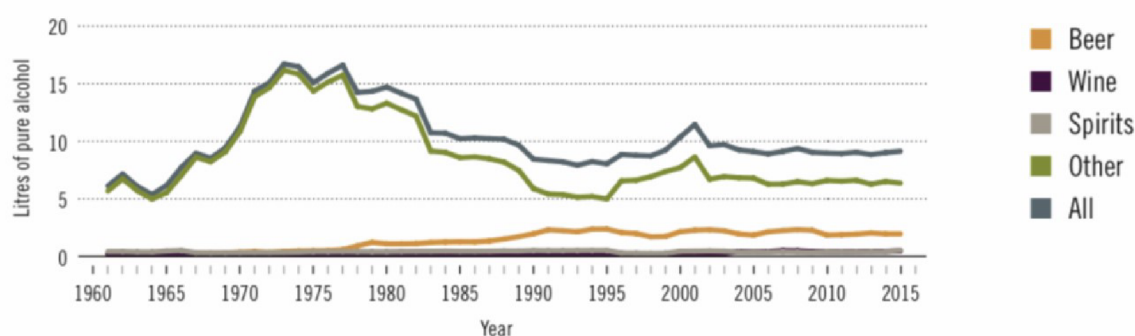
⁴¹ Vláda občas popravovala vysoce postavené úředníky jako odstrašující příklad. Tak přišel o hlavu například vojenský úředník Jun Kujön za vlády krále Jōngdža v 18. století. Tajně vařil alkohol. Jeho hlava byla poté vystavena na kůlu u brány Namdemun ve městě Sōul (SHIN, 2014, s. 240).

⁴² SHIN, 2014, s. 239

⁴³ Jangbané byla nejvyšší sociální třída během dynastie Čoson. Byli velmi privilegovaní, žili v oddělených čtvrtích a vsích a jejich náplní práce bylo věnovat se studiu a sebevzdělávání (ECKERT, 2009, s. 84).

kolonizátoři na počátku 20. století zdaněním a kriminalizací výroby,“ popisuje situaci Joshua Schenkann.⁴⁴ Počet výrobců sodžů se mezi lety 1916 a 1933 snížil z 28 000 na pouhých 430 a u různých výrobců se změnila i výroba sodžů tak, že využívala japonské náčiní a kvasnice. Korejské likéry se v tomto období staly symbolem antikolonialismu a odporu. Studenti univerzit se scházeli před policejními stanicemi, pili makkoli, dokud mohli, a křičeli u toho: „*Nechutní psi Japonského císařství.*“ To občas vedlo i ke smrti na otravu alkoholem.⁴⁵

Recorded alcohol per capita (15+) consumption, 1961–2016

Graf 1: Naměřená konzumace alkoholu na osobu mezi lety 1961 a 2016 (Zdroj: WHO)

Od osvobození v roce 1945 byla Korea rozdělena, což se oficiálně stvrdilo vyhlášením Korejské republiky a Korejské lidově demokratické republiky v roce 1948. Od tohoto období se budu věnovat pouze situaci v Korejské republice. V době po Korejské válce⁴⁶ dosáhla Korejská republika nejvyššího nárůstu pití alkoholu v 70. letech, jak lze vidět na grafu č. 1. Poté začala konzumace pozvolně klesat a vystoupala znovu po roce 2000. Oba tyto nárůsty můžeme pravděpodobně přisuzovat společenské situaci.

V 70. letech pod vládou prezidenta Pak Čonghuie⁴⁷ zažila Korea obrovský ekonomický boom, který si však na korejském obyvatelstvu vyžádal velkou daň v podobě pracovního nasazení. Během jeho vlády nestačila produkce rýže poptávce po ní a nesměla se používat na „zbytečné věci“ jako sodžů⁴⁸. Místo toho tedy začali výrobci prodávat zředěné sodžů, vyrobené z čistého etanolu a ze surovin, které byly k dispozici – z tapioky, sladkých brambor nebo melasy, míchané s konzervačními látkami a umělými sladidly. Pak Čonghuimu povedlo

⁴⁴ SCHENKANN, Joshua. *What Is "Traditional" Soju?: A Spirited Debate*. In: Serious Eats: <https://www.serious-eats.com/> [online]. 31.10.2019 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.serious-eats.com/what-is-traditional-soju-korea-tokki-brandon-hill>

⁴⁵ SCHENKANN, 2019

⁴⁶ Korejská válka trvala od 25. 6. 1950 do 27. 7. 1953 (ECKERT, 2009, s. 247–249)

⁴⁷ 1917–1979, ve vládě 1962–1979

⁴⁸ *The History of Soju: The History of Modern Diluted Soju – The Green Bottle Stuff* [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://thesoolcompany.com/post/the-history-of-soju/>

pozvednout ekonomiku Koreje, ale tato transformace si vyžádala velkou oběť na mladé generaci, která byla ochotna přijmout jakoukoliv práci, kterou našla. Sodžou byl jejich způsob, jak si v těžkých podmínkách ulevit a vydržet.⁴⁹ Spousta respondentů Yangova (1997) výzkumu v protialkoholních léčebnách v 90. letech svými výpověďmi potvrzuje totéž. Většina z nich se přestěhovala od rodin na venkově do města za práci, kde poprvé zažili volnost, protože již nebyli pod dohledem rodiny. Pracovali v továrnách a začali pít, aby se vyrovnali s pracovním stresem, a uspokojovali svou sociální potřebu tím, že pili se spolupracovníky. Yang zdůrazňuje, že rapidní růst korejské ekonomiky vedl ke zhroucení podpůrné sociální a rodinné sítě, na kterou se dříve spoléhalo, neboť lidé odcházeli od rodin sami do měst.⁵⁰ Jeho výzkum podporuje teorii, že se v těchto těžkých časech obraceli k alkoholu, aby se vyrovnali se svými problémy.

Ve druhé polovině 90. let zasáhla Korejskou republiku ekonomická krize, během které nezaměstnanost vzrostla až na 8 % a počet sebevražd se zvýšil až o polovinu. Korejská republika se z této krize sice dostala poměrně rychle (už v roce 2006 se její ekonomický vývoj přiblížil průměru OECD), stále zde byla ale na jihokorejské poměry vysoká nezaměstnanost.⁵¹ Po roce 2000 zažila také nástup jednoho z nejkontroverznějších politiků, prezidenta No Muhjona, který musel čelit jak stagnující ekonomice, tak pracovním nepokojům.⁵² No Muhjon byl oblíbený zejména u tzv. generace 386, tedy u lidí, kterým bylo přes 30, na univerzitu nastoupili v 80. letech a narodili se v 60. letech. Byl jim sympatický, protože pocházel z chudých poměrů a bojoval za spravedlivou společnost. Do vysokých pozic však dosadil lidi, kteří mu byli sympatičtí – bojovníky za spravedlnost, ale nezkušené v politice. To vedlo k různým skandálům. Politická situace Korejské republiky tak byla nejistá a nedůvěra ve vládu a nespokojenost se pravděpodobně odrazila i v míře pití alkoholu, která se po roce 2000 nakrátko výrazně zvýšila, viz graf č. 1.

Roku 2020 zasáhla svět pandemie covidu-19, která negativně ovlivnila většinu aspektů lidského života. Korejská republika implementovala přísný lockdown. Během pandemie se zvýšil i počet úmrtí v důsledku otravy alkoholem. Zatímco v roce 2019 jich bylo pouze 156, v roce 2020 jejich počet vzrostl na 204 a v roce 2021 jich bylo zaznamenáno dokonce 215. Doma zemřelo až 51,2 % pacientů, kteří trpěli poruchou užívání alkoholu. To bylo způsobené

⁴⁹ SCHENKANN, 2019

⁵⁰ YANG, 1997, s. 95–99

⁵¹ SETH, Michael J. *A Concise History of Modern Korea: From the Late Nineteenth Century to the Present*. 1. United Kingdom: Rowman & Littlefield Publishers, 2010. s. 243–248

⁵² THE EDITORS OF ENCYCLOPAEDIA. *Roh Moo-Hyun*. Encyclopedia Britannica. [online]. 2.8.2022 [cit. 2023-03-19]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Roh-Moo-Hyun>

omezeným přístupem do zařízení pro léčbu závislostí a sníženou vládní podporou pro pacienty s poruchou užívání alkoholu. V roce 2020 dosáhl počet smrtí způsobených nemocemi spojenými s alkoholem 5 155, což byla nejvyšší míra úmrtnosti spojená s konzumací alkoholu.⁵³

3.2. Pití alkoholu v dnešní Korejské republice

Konzumace alkoholu je v Koreji nedílnou součástí společenského života a kultury. Jednou z hlavních příčin rozšířeného škodlivého pití v Korejské republice je relativně nízká cena alkoholu, zejména sodžu,⁵⁴ a jeho dostupnost. Ze zprávy OECD vyplývá, že zatímco ceny perlivých nápojů a džusů se zvýšily o desítky až stovky procent, cena alkoholických nápojů se mezi lety 2005 a 2018 zvýšila o 4 % až 36 %, což je méně než inflace.⁵⁵

Pokud někoho v Koreji zveme „*Pojďme nalít alkohol do žaludku*“⁵⁶ jak píše Chun Sungsoo (Chun, 2012, s. 57), neznamená to jen se jít napít. Pokud je alkohol přítomen, slibuje to komunikaci mezi účastníky a lehčí utváření vztahů. Uvolňuje psychické i fyzické napětí, a využívá se právě pro uvolnění nálady a lehčí komunikaci mezi účastníky konverzace.⁵⁷

Alkohol je v korejské kolektivistické⁵⁸ kultuře považován za součást společenských událostí a naopak na toho, kdo pije sám, je pohlíženo negativně. V Koreji, kde je pití v určitých aspektech důležité pro komunitu, můžeme sledovat tendenci k tomu pít „přes míru“ ve snaze naplnit očekávání, která jsou kladena společností. Pokud je totiž nadřazeným nebo výše postavenou osobou nabídnut alkoholický nápoj, mohlo by být neslušné jej odmítnout, a proto spousta Korejců pije z donucení nad přijatelnou míru. Takto by se dal zhruba popsat problém sociální závislosti na alkoholu, která korejskou společnost trápí.⁵⁹

⁵³ SHIM, Woo-hyun. *Deaths from excessive alcohol use surged during pandemic in Korea* [online]. 20.10.2022 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20221020000610>

⁵⁴ Historicky se jednalo o destilované, „pravé“ sodžu. V dnešní době sodžu označuje alkoholický nápoj, prodáváný tradičně v zelených lahvích. Obsah alkoholu bývá kolem 20 %, dostupné jsou slabší, ovocné varianty, ale i silnější, s obsahem až 50 % alkoholu.

⁵⁵ OECD Reviews of Public Health: *Korea: A Healthier Tomorrow*. 31.5.2020 [online]. [cit. 2023-01-30]. ISBN 27080846. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1787/be2b7063-en>

⁵⁶ *Alkchoorul údžange puō nōhdža*, 알코올을 위장에 부어 넣자

⁵⁷ CHUN, Sungsoo. *Hankuginesō ūmdžūi sahudžōk ūimi*. 한국인에서 음주의 사회적 의미. *The Journal of Korean Diabetes*. 2012. 13(2), 57–60. Dostupné z: doi:<http://dx.doi.org/10.4093/jkd.2012.13.2.57>

⁵⁸ Kolektivistické společnosti jsou charakteristické spjatou společností, ve které mohou jednotlivci očekávat, že se o ně ostatní postarají, a na společnost se proto spoléhají a projevují jí loajalitu. Kolektivistické společnosti podporují silné vztahy mezi členy skupiny a vztahy mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem jsou vnímány jako rodinná vazba. (*COUNTRY COMPARISON: South Korea*. Hofstede Insights [online]. [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/south-korea/>)

⁵⁹ CHUN, 2012, s. 57–59

Na společenských akcích plní alkohol funkci propojování účastníků dané akce. Pití během společenských akcí je běžné a spíše než požitek z alkoholu je důležitý požitek, který přináší do pouhé společenské interakce, když se lidé pod jeho vlivem uvolní. A spíše než pití samotné je důležité, že se utváří přátelství a upevňují vztahy. Nadto alkohol vytváří jakýsi most mezi prací a volným časem.

Nemůžeme mluvit o alkoholu a jeho společenské funkci, aniž bychom zmínili společné pracovní večere *hösik* (회식).⁶⁰ Hösik není jen pouhé shromáždění lidí ve volném čase za účelem konzumace jídla a pití. Jedná o praktiku, kdy se spolupracovníci setkávají po práci za účelem zlepšování vztahů mezi nimi, a to na účet firmy. Teoreticky to nezní jako špatná věc, naopak jako lákavý způsob, jak po práci takzvaně „upustit páru“ a pobavit se s kolegy. Problémem je společenský tlak účastnit se těchto akcí, který mnoho lidí cítí, a negativní následky, které má na pracovní život následující den, neboť pokud se pije pozdě do noci, jsou poté pracovníci unavení.⁶¹

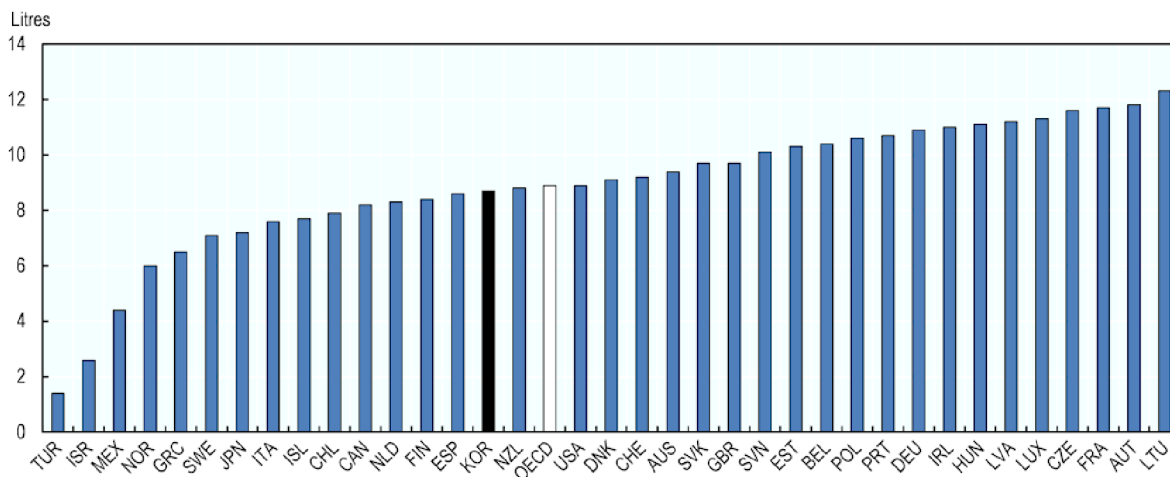
Ačkoliv účast na hösiku není povinná, pokud se zaměstnanci nezúčastní, může to udělat na jejich nadřazené špatný dojem, a i když se často uvádí, že jde o pouhé povyražení po práci, je s prací bezpodmínečně svázán.⁶² Sociální nátlak a etiketa podporuje škodlivé pití. Vláda to vnímá jako tak závažný problém, že se začala snažit o vzdělávání studentů již na univerzitách, aby při pití používali kritické myšlení a přemýšleli nad jeho dopady. Vytvořila „kodex umírněného pití“, který studenty zároveň učí, jak se s pitím vypořádat či jej přímo odmítnout a jak sociální nátlak zvládat.⁶³

⁶⁰ Doslovně: společné jezení.

⁶¹ YOON, Min-Sik. *'Hoesik' can help blow off steam, or spark unfortunate events. The Korea Herald* [online]. Seoul, Korea: Herald Corporation, 2015, 30.6.2022 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20220629000807>

⁶² YOON, 2015

⁶³ OECD Reviews of Public Health: *Korea: A Healthier Tomorrow*, 2020

Graf 2: Míra konzumace litrů alkoholu v porovnání s dalšími zeměmi OECD (Zdroj: OECD)

Jak ukazuje graf č. 2, Jihokorejci konzumují přibližně 8,7 litru alkoholu na osobu ročně, což zhruba odpovídá průměru OECD (8,9 litru na osobu). Tato úroveň konzumace alkoholu se téměř nemění již poslední dvě dekády. Výrazný rozdíl můžeme pozorovat mezi pitím mužů a žen, kdy muži pijí 21,7 litru alkoholu ročně, a ženy „pouhých“ 7,6 litru.⁶⁴

Co se týče dalších oblastí, kterých se alkohol dotýká, je možno zmínit dopravu. V Korejské republice je legální řídit s 0,03 promile alkoholu v krvi, což je pro dospělého člověka přibližně „jen“ jedna sklenička sodzu (kolem 50–60 ml)⁶⁵, jedna plechovka piva nebo sklenička vína.⁶⁶ Tolerance zřejmě může přispívat k častému pití před řízením. Korejská republika patří mezi země s nejvyšší mírou nehod způsobených alkoholem a v zemích OECD je na prvním místě.⁶⁷ V roce 2014 zde bylo pití alkoholu příčinou 10,8 % všech nehod na silnicích.⁶⁸ Míru nehod na silnicích v porovnání s ostatními zeměmi OECD je možné vidět na grafu č. 3.

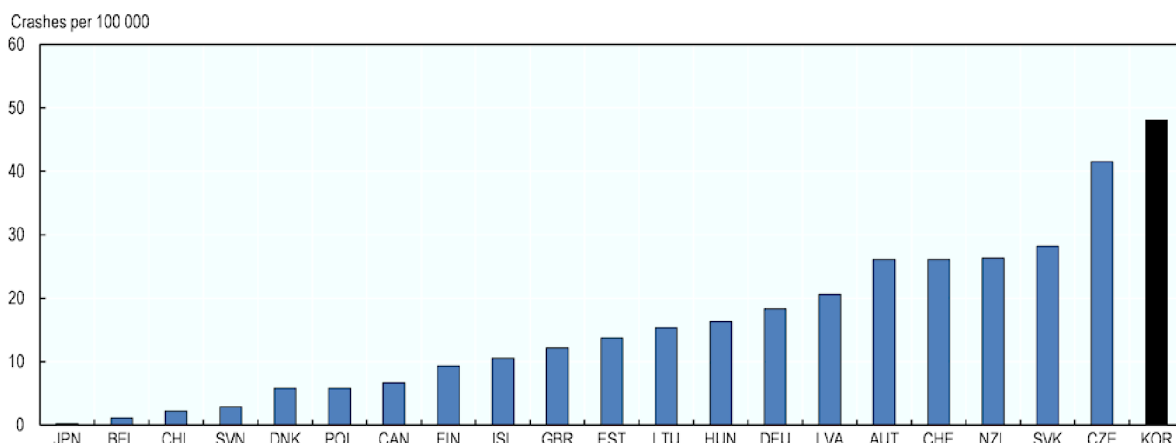
⁶⁴ OECD Reviews of Public Health: *Korea: A Healthier Tomorrow*, 2020

⁶⁵ DUI in Korea: *Drunk Driving or Driving Under The Influence in South Korea*. Seoul Law Group [online]. Seoul, 21.1.2022 [cit. 2023-04-07]. Dostupné z: <https://seoulawgroup.com/dui-korea/>

⁶⁶ HANGUK MINDŽOK MUNHWA TĀBĀKKWA SADŽŌN. Encyclopedia of Korean culture. 음주운전, Ŭmdžuundžŏn. [online]. [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0068348>

⁶⁷ LEE, Kye-Seong. *The Relationship of Alcohol and Crime in Korea*. Journal of Korean Medical Science. Seoul: The Korean Academy of Medical Sciences., 2013, 28(5), 643–645. ISSN 1011-8934. Dostupné z: [doi:https://doi.org/10.3346/jkms.2013.28.5.643](https://doi.org/10.3346/jkms.2013.28.5.643), s. 644

⁶⁸ Global Health Observatory data repository: *Alcohol-related road traffic crashes (%) by country*. World Health Organization [online]. 30.8.2018 [cit. 2023-05-09]. Dostupné z: <https://apps.who.int/gho/data/node.main.A1108?lang=en>

Graf 3: Míra nehod pod vlivem alkoholu (Zdroj: OECD)

Alkohol je také přítomný až u 40 % všech násilných trestných činů zde spáchaných.⁶⁹ V roce 2012 se proto Korejská republika pokusila „vyhlásit válku“ násilí páchanému pod vlivem alkoholu. Násilníci byli trestáni nebo rovnou vězněni, ale byli ponecháni bez jakéhokoliv vyšetření, terapeutické pomoci nebo doporučení k léčbě. Podle Lee Kye-Songa z psychiatrického oddělení národní nemocnice v Soulu se jedná o neefektivní a nedostatečné řešení, neboť nijak nepředchází trestným činům do budoucna. Léčebné zákroky v rámci justičního systému spočívají v tom, že trestanec s podmínkou absolvuje 40 hodin přednášek, a toto nařízení se ho týká, jen pokud je za řízení pod vlivem pokutován či zatčen až potřetí.⁷⁰

Jak ukazují výše zmíněné statistiky, agresivní a nebezpečné chování pod vlivem alkoholu velmi trápí korejskou společnost. Pravděpodobně ji bude trápit i nadále, a to nejen kvůli názoru společnosti na pití alkoholu, překážku totiž představuje i nedostatečná legislativa, nedostatek pochopení ze strany soudního systému, benevolentnost soudců, a to všechno završuje neefektivní prevence a terapie pro lidi, kteří mají problém s alkoholem. Kvůli tomu se pachatelé točí v začarovaném kruhu.⁷¹

3.3. Náboženství a filosofie v Korejské republice a jejich vztah k alkoholu

Více než polovina obyvatel Korejské republiky se nehlásí k žádnému náboženství, přesto se spousta z nich účastní různých aktivit, které se s náboženstvím nějak pojí – například konzultace s šamany (z korejského tradičního náboženství *musok*, 무속, nebo *mugjo*, 무교).⁷²

⁶⁹ LEE, 2013, s. 644

⁷⁰ Tamtéž, s. 644

⁷¹ Tamtéž, s. 644–645

⁷² CRUZ, Karla. *Shamanism in Korea*. Embassy of the Republic of Korea to Norway [online]. Ministry of Foreign Affairs, 11.5.2021 [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <https://overseas.mofa.go.kr/no->

Korejci se k šamanům tradičně obrací o radu, když mají potíže s financemi, rodinou či zdravím nebo když jen potřebují radu s nějakými problémy v životě. Alkohol se v šamanismu také od nepaměti používal jako obětina a byl během obřadů používán k různým účelům.⁷³ Šamani se pomocí alkoholu a tance dostávají do extatických stavů, během kterých komunikují s duchy.⁷⁴ Zde se však nabízí otázka, kolik alkoholu je k těmto rituálům potřeba a jak často šamani pijí, neboť potřeba častého pití k dosažení extatického stavu může značit problémové pití, které je však společností vyžadováno.

Korejci také dosud často praktikují rituály *česa* (제사) na počtu zesnulým předkům. Pod rituály česa spadá rituál *kidže* (기제)⁷⁵, pamětní rituál, který se koná v případě úmrtí nebo výročí úmrtí blízké osoby. Alkohol se během kroku *kangšin* (강신) lije do speciálních misek s pískem, aby se přivolaly duše předků. Poté se jim alkohol třikrát servíruje v krocích, které se jmenují *čchohön* (초헌), *ahön* (아헌) a *čonghön* (중헌).⁷⁶ Alkohol v případě tohoto rituálu ale výslovně nemusí být konzumován pozůstalými.

Nejrozšířenějším náboženstvím v současné Korejské republice je křesťanství. Až 29 % Jihokorejců se označuje za křesťany a většina z nich jsou protestanti. S křesťanstvím je pevně spojené požívání alkoholu při mších, a to vína (Ježíš mění vodu na víno a pije jej s ostatními při poslední hostině). Bible, která poskytuje zásady, kterých by se měl držet každý křesťan, však v mnoha pasážích přímo odsuzuje opilství.⁷⁷ Křesťané mají zodpovědnost za své chování, a proto by dle Bible měli své pití kontrolovat.

Buddhismus, další z nejrozšířenějších náboženství v Korejské republice, nabádá následovníky, aby se zdržovali přílišného pití alkoholu. „*Omámení může vést ke ztrátě bohatství, zbytečným konfliktům, nemocím, špatné pověsti a oslabení moudrosti,*“ tvrdí Tashi Tshering,⁷⁸ odborník na buddhismus z Institutu vědění o mysli Královské univerzity

en/brd/m_21237/view.do?seq=141&srchFr=&srchTo=&srchWord=&srchTp=&multi_itm_seq=0&itm_seq_1=0&itm_seq_2=0&company_cd=&company_nm=&page=1

⁷³ RAUSCH, Franklin a Haeseong PARK. *Christianity in Korea*. Association for Asian studies [online]. The Association for Asian Studies, 2017, 2020 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.asianstudies.org/publications/aaa/archives/christianity-in-korea/>

⁷⁴ HANGUK MINDŽOK MUNHWA TÄBÄKKWA SADŽÖN. Encyclopedia of Korean culture. 무속 (巫俗) Musok. [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0019091>

⁷⁵ HANGUK MINDŽOK MUNHWA TÄBÄKKWA SADŽÖN. Encyclopedia of Korean culture. 기제 (忌祭) Kidže [online]. [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0008429>

⁷⁶ Jödžušisa – mindžokgwa čönsung: *kidže* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://www.yeouju.go.kr/history/jsp/Theme/Save_View.jsp?BC_ID=d0029

⁷⁷ Například Římanům 13:13, Galatským 5:19–21, Timoteovi 3:1–7, Petr 4:3.

⁷⁸ DEMA, Chimi. *Buddhism and intoxication*. Kuensel [online]. Kuensel Corporation, 27.4.2019 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://kuenselonline.com/buddhism-and-intoxication/>

v Bhutanu. Ačkoliv Buddhův zákaz byl původně pouze zákaz pití alkoholu, můžeme jej považovat jako zákaz jakýchkoliv moderních omamných látek, myslí si. „*Omamné látky jsou cokoliv, co pozřeme, vdechneme nebo vpichnete do našeho systému a co zkresluje naše vědomí, sebeuvědomění, a škodí našemu zdraví.*“⁷⁹ Podle Tashi Tsheringa již Buddha říkal, že oddávání se omamným látkám vede ke ztrátě pozornosti, což v kontextu tohoto náboženství znamená lehkomyšlnost, která vede k zamlžení mysli a neschopnosti rozlišit hranice mezi tím, co je správné a co ne. Pozornost je důležitá k tomu, aby člověk rozvíjel své porozumění. Podle Buddha by se měl proto člověk zdržovat alkoholu a nevypít ani kapku a také by se měl zdržovat jakýkoliv jiných omamných látek. „*Pokud nějaký buddhista podlehne vábení omamných nápojů, necht' mne nepovažují za svého učitele.*“ Výjimkou je, pokud člověk požívá omamné látky kvůli zdravotním problémům. Buddhismus také připouští konzumaci alkoholu, pokud člověk pozře jídlo ochucené malým množstvím alkoholu.⁸⁰

Korejskou společnost kromě buddhismu velmi silně historicky ovlivnil zejména konfucianismus.⁸¹ Ačkoliv je konfucianismus považován za filosofický směr a ne vysloveně za náboženství, nelze jej definovat našimi slovy pro náboženství či filosofii, což ale, jak podotýká Kevin Cawley,⁸² je důsledkem snahy porozumět mu z našeho eurocentrického myšlení.

S korejskou společností a konfucianismem je neodmyslitelně spojený termín *hjo* (孝/孝). Jedná se o ctnost oddanosti rodičům. Tím ovlivňuje, jak jsou utvářeny sociální a morální vztahy mezi lidmi, ovlivňuje hierarchii a vyvolává v lidech závazky vůči ostatním. Ale nejen níže postavení, i vůdci by měli být morálně a sociálně odpovědní vůči těm, kteří jsou jim zavázáni. Konfucianismus silně dbá na vzdělání, které je základem tohoto učení.⁸³

Konfucianismus klade důraz na sociální vztahy a na potřebu je udržovat, což se děje právě při sociálních setkáních, během slavností, u jídla a za pomoci připíjení, kde hraje alkohol důležitou roli. Příjemná socializace a vytváření harmonické společnosti je základem konfucianismu. Nenakazuje, kolik člověk smí vypít, ale je důležité, aby si zachovával

⁷⁹ DEMA, 2019

⁸⁰ DEMA, 2019

⁸¹ Konfucius se snažil rozšířit své ideály a uplatnit je v politice – shromáždil texty o bájných i reálných postavách z minulosti a použil je jako vzory ideální morálky. Konfucianismus učí o Pěti základních vztazích a o tom, jak se v rámci těchto vztahů morálně chovat, aby byla utvořena dobře fungující společnost, ve které se harmonie dosahuje tím, že se každý chová správně podle své určené role. Těchto pět základních vztahů jsou vztahy mezi mužem a synem; vládcem a poddaným; manželem a manželkou; starým a mladým; a mezi přáteli.

⁸² CAWLEY, Kevin. *Religious and Philosophical Traditions of Korea*. 1. Oxon: Routledge, 2019. s. 24

⁸³ CAWLEY, 2019, s. 24–30

důstojnost. Opilství tedy vede ke ztrátě sociálního statutu.⁸⁴ I přesto, že se Korejci podřizují konfuciánským ideálům, jsou velcí pijáci a mají velkou míru zneužívání alkoholu oproti jiným zemím⁸⁵

Můžeme zde vidět, že náboženství ani filosofické směry, které Koreu ovlivnily, rozhodně nejsou přílišnému pití alkoholu nakloněny či jej přímo odsuzují, ač má pár z nich konzumaci alkoholu spojenou se svými obřady. To potvrzuje také studie prevalence mentálních poruch, která evidovala nejvyšší počet alkoholiků mezi ateisty.⁸⁶ Přesto ale, jak jsme zjistili v předchozích kapitolách, Korejci alkoholu holdují ve velké míře a je tedy jasné, že náboženství či filosofie není dostatečným nástrojem prevence.

3.4. Současná situace alkoholismu u korejských žen

Kvůli přetrvávajícímu vlivu konfucianismu na společnost a rozdílným očekáváním ohledně chování žen je důležité se také konkrétněji zaměřit na to, jak společnost pohlíží na pití alkoholu a alkoholismus u žen. Podle konfuciánských zásad umožňovala tradiční korejská společnost pití mužům, ale ne ženám. Jak se ale změnila společnost, mění se chování žen k alkoholu. Konzumace alkoholu u žen se mezi lety 1993 a 2000 zvýšila z 33 % na skoro 60 % – ženy také nyní začínají pít dříve a pijí více.⁸⁷ V posledních letech se také vyrábí větší množství ovocných alkoholických nápojů s nižším procentem alkoholu, což preferují zejména mladé ženy.⁸⁸ V porovnání s muži mají ženy nižší objem vody v těle a více tělesného tuku, proto mají po vypití stejného množství také vyšší hladinu alkoholu v krvi.⁸⁹ S tím se pojí i vzrůstající počet problémového pití u žen. Požívání alkoholu u žen se v Koreji považuje za hrozbu pro rodinu a rodinný život. Jak bylo zmíněno i v první kapitole této práce, může konzumace alkoholu v těhotenství ovlivnit plod a způsobit fetální alkoholový syndrom. Podle studie z roku 2010 týkající se konzumace alkoholu v těhotenství provedené na 643 ženách

⁸⁴ BLOCKER, Jack S., David M. FAHEY a Ian R. TYRRELL. *Alcohol and Temperance in Modern History: An International Encyclopedia* 2 Vol. Set. 1. California: ABC-CLIO, 2003. s. 170–171

⁸⁵ PARK, Jong Y. et al. *Religious Affiliation, Religious Involvement, and Alcohol Use in Korea*. Cultural Diversity and Mental Health. Educational Publishing Foundation, 1998, 4 (4), 291–296. s. 291–292

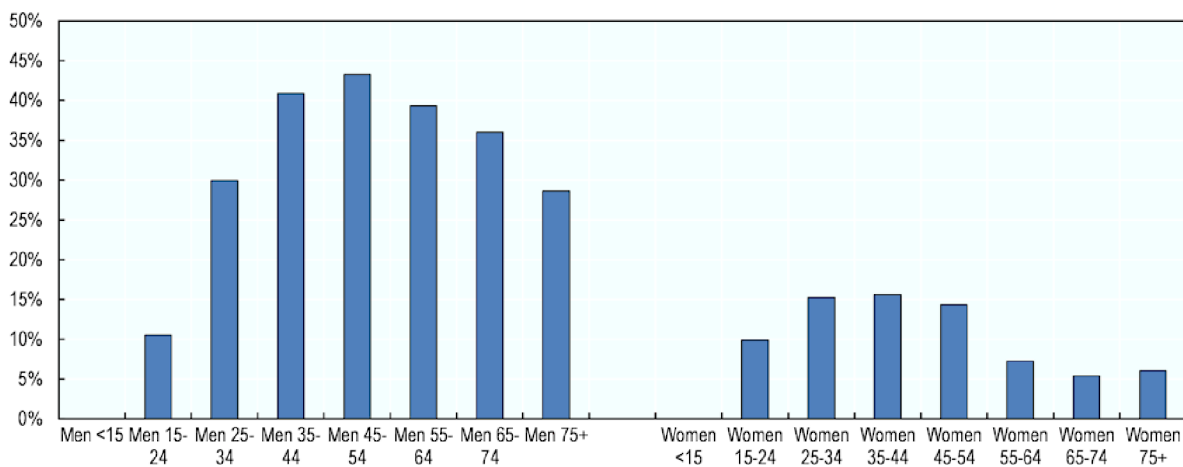
⁸⁶ PARK, Jong-Ik, Jin Pyo HONG, Subin PARK a Maeng-Je CHO. *The Relationship between Religion and Mental Disorders in a Korean Population*. Korean Neuropsychiatric Association, 2012. 9(1), 29–35. Dostupné z: [doi:https://doi.org/10.4306/pi.2012.9.1.29](https://doi.org/10.4306/pi.2012.9.1.29). s. 32

⁸⁷ KIM, Wooksoo a Sungjae KIM. *Women's Alcohol Use and Alcoholism in Korea*. Substance use and misuse. 2008, 1078–1087. Dostupné z: [doi:10.1080/10826080801914212](https://doi.org/10.1080/10826080801914212) s. 1078–1085

⁸⁸ OECD Reviews of Public Health: *Korea: A Healthier Tomorrow*, 2020

⁸⁹ KANG, Minkyung, Ari MIN a Haeyoung MIN. *Gender Convergence in Alcohol Consumption Patterns: Findings from the Korea, National Health and Nutrition Examination Survey 2007–2016*. International Journal of Environmental Research and Public Health [online]. 13.12.2020, 17(24), 1–11 [cit. 2023-05-02]. ISSN 1660-4601. Dostupné z: [doi:10.3390/ijerph17249317](https://doi.org/10.3390/ijerph17249317), s. 1

pilo 12,4 % respondentek alkohol během těhotenství, 3,6 % pilo dvakrát až čtyřikrát týdně a 0,3 % (dvě respondentky) pilo dvakrát až třikrát týdně.⁹⁰

Graf 4: Míra spotřeby alkoholu (nejméně 2× týdně) podle věku a pohlaví (Zdroj: OECD)

Jak zdůrazňují autorky jednoho z výzkumů, Kim Wooksoo a Kim Sungjae, je třeba se zaměřit na kulturu a kulturní kontexty, které nám pomohou pochopit problém konzumace alkoholu u žen. Ženy a muži mají podle výsledků jejich výzkumu úplně odlišné způsoby, jakými řeší své problémy, a také odlišné motivace k pití.

Pro muže je alkohol „sociální lubrikant“,⁹¹ a alkohol je nezbytnou součástí jak obchodních jednání, tak i obyčejných sociálních setkání (neboť díky alkoholu, který se při nich konzumuje, se vytváří dobré vztahy a tím i dobré pracovní prostředí). Alkohol podporuje přátelství a zlepšuje již existující vztahy. Nadto je alkohol i přijatelným způsobem, jak se vypořádat se stresem. Korejská společnost relativně hodně toleruje opilství a činy, kterých se člověk pod vlivem dopustí, například výtržnictví, hádky a rvačky. Naopak pro ženy jsou hodnoty a normy spojené s užíváním alkoholu jiné, nejasné a často si vzájemně odporují. Od žen byl tradičně očekáván ideál submisivní ženy v domácnosti, která se stará o děti a podporuje svého manžela a jeho rodiče. V minulosti se od žen tolik neočekávala účast na obchodních setkáních nebo se očekávalo, že během nich nebudou pít. Jak se ale s dobou mění role ženy ve společnosti, i v Koreji se z žen stala součást pracovní síly. Nyní se od nich očekává, že nebudou zůstávat jen doma, ale že si najdou práci, ať už z finančních důvodů, nebo kvůli seberealizaci. Jejich role se ale nezměnila naplno – stále se předpokládá, že zastanou roli tradiční ženy v domácnosti, a zároveň mají plnit i roli moderní ženy v práci. Ač

⁹⁰ LEE, So Hee, Seung Ju SHIN, Seong-Du WON, Eun-Ju KIM a Dong-Yul OH. *Alcohol Use during Pregnancy and Related Risk Factors in Korea* [online]. 6.4.2010, 86–92 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: doi:10.4306/pi.2010.7.2.86

⁹¹ KIM & KIM, 2008, s. 1079

se tradiční hodnoty a normy pomalu mění, jak se snaží zapojit moderní ženu do společnosti, nejedná se o jednoduchou změnu, a to se týká také vztahu ženy k alkoholu.

Pít s kolegy, například během hůšiků, je důležitou a přirozenou součástí pracovní kultury, do které patří i ženy. Očekává se od nich, že budou pít tak jako jejich kolegové, ale nesmí se opít. Pokud se tak stane, hrozí, že si ostatní budou myslet, že jim chybí sebekázeň, nebo že jsou tzv. dívky volných mravů.⁹² Zároveň ženy zažívají více stresu spojeného s prací, a proto více pijí, aby si od něj ulevily.⁹³

Ženy v Korejské republice většinou začínají pít zhruba ve dvaceti letech (viz graf č. 4), buď když nastoupí na univerzitu, nebo do práce. Jejich pití většinou náhle ustává ve třiceti, kdy přestávají pít, když se chystají na svatbu a nástup buď do role manželky, nebo do role matky, a další příležitost k problémovému pití přichází až kolem padesátky, kdy jejich odrostlé děti nastoupí na univerzitu.

Ženy trpící alkoholismem jsou podle Kim Wooksoo a Kim Sungjae⁹⁴ většinou méně vzdělané než ženy, které alkoholismem netrpí, statistika OECD ale ukazuje vyšší míru požívání alkoholu u žen se středním a vyšším vzděláním (viz graf č. 5). Jsou často svobodné a mají nižší socioekonomický status než muži trpící alkoholismem a ostatní ženy.⁹⁵ Ačkoliv zaměstnané ženy čelí stejnému riziku, že propadnou škodlivému pití, u vdaných žen se toto riziko snižuje. Zároveň ale značnému riziku čelí vdané ženy z rodin s nízkým příjmem.⁹⁶

Co se týče respondentek ve studii konzumace alkoholu u těhotných žen, ty měly také převážně nižší úroveň vzdělání a zároveň nižší znalosti o dopadech pití alkoholu během těhotenství než abstinentky.⁹⁷

⁹² KIM & KIM, 2008, s. 1079

⁹³ KANG et. al, 2020, s. 7

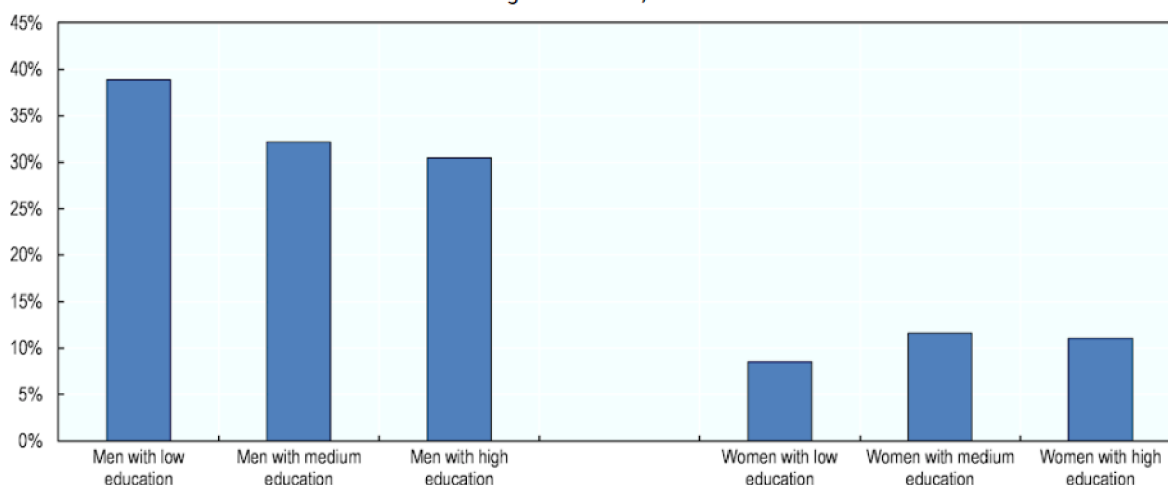
⁹⁴ KIM & KIM, 2008, s. 1081

⁹⁵ OECD Reviews of Public Health: Korea: *A Healthier Tomorrow*, 2020; KIM & KIM, 2008, s. 1081

⁹⁶ KANG et. al, 2020, s. 6–7

⁹⁷ LEE et. al., 2010

Percentage of people drinking alcohol 2 times per week or more, for men and women with low, medium and high education, 2014

Graf 5: Konzumace alkoholu podle vzdělání (Zdroj: OECD)

Velkou roli hraje u alkoholismu žen dědičný faktor, tedy to, zda mají v rodině někoho, kdo alkoholismem také trpí. Alkoholismus se u nich také rozvíjí mnohem rychleji než u mužů. Uvádí se, že to trvá přibližně 4 až 5 let těžkého pití, než se u nich projeví závažnější zdravotní problémy, které některé z nich doženou k vyhledání pomoci v léčebnách. U mužů to trvá až 10 let. Protože rozvoj alkoholismu u žen trvá kratší dobu, mívají kratší období s abstinenčními příznaky a méně zdravotních problémů způsobených alkoholem, neboť jej konzumovaly po kratší dobu. Autorky studie, Kim Wooksoo a Kim Sungjae, si myslí, že to může mít souvislost s kulturními normami a s tím, jak společnost alkoholismus u žen přijímá. Rodiny žen alkoholiček si problému všimnou mnohem dříve a také je mnohem dříve donutí začít léčbu. Problémové pití a alkoholismus u mužů zůstává mnohem déle bez povšimnutí. Ženy, u kterých se projevují problémy spojené s problémovým pitím, pijí spíše samy doma. Rychle se také přesunou z počátečních fází alkoholismu do středně těžké, aniž by si toho někdo všimnul.⁹⁸

Na ženy klade velká očekávání manželova rodina. Patří mezi ně i to, že se má sama postarat také o jeho problémy s alkoholem. To souvisí s konfuciánským učením, podle nějž má žena podporovat svého muže a zajistit, aby si rodina udržela čest. Jedním z mnoha problémů je, že rodina manžela sama tají jeho problémy s alkoholem anebo se snaží vinu za tyto problémy přenést na ženu, což ženu opět stresuje.⁹⁹

⁹⁸ KIM & KIM, 2008, s. 1081

⁹⁹ PARK, Sihyun a Karen G. SCHEPP. *Understanding Korean Families With Alcoholic Fathers in a View of Confucian Culture*. Journal of Addictions Nursing. International Nurses Society on Addictions, 2015, 3(26), 111–119. Dostupné z: doi:10.1097/JAN.000000000000085, s. 116

Ženy v domácnosti většinou pijí potají v kuchyni nebo když děti spí a na veřejnosti pijí málo anebo vůbec, takže si toho jejich okolí často nevšimne.¹⁰⁰ To podporují výsledky jiné studie, která zjistila, že u žen byla až dvakrát vyšší pravděpodobnost, že se po půlnoci dopustí problematického pití alkoholu.¹⁰¹ Kvůli tomu je těžké všimnout si jejich pití brzy a začít léčbu. Tyto ženy se většinou do léčení dostanou až po projevení různých fyzických příznaků, například nočních můr, třesu rukou a pocení, nebo když se u nich objeví těžké zdravotní problémy. Závislost na alkoholu u žen ve středním věku se většinou přisuzuje stresu a problémům v rodinném životě, zejména kvůli nevěře jejich manželů, domácímu násilí nebo týrání v dětství.¹⁰²

Na rodinných sešlostech ženy většinou pracují v kuchyni a připravují oběti na rituály a sváteční hostinu, zatímco muži si užívají společnosti. Pokud se však ženy cítí jako služky v domácnosti nebo jako otrokyně, mohou začít potají pít alkohol ve snaze zvládnout tuto životní situaci. Navíc, jsou ženy samy produktem těchto sociálních norem, byly s nimi vychovány, a proto odsuzují pití ostatních žen stejně jako zbytek společnosti. Zároveň však odsuzují samy sebe, pokud pijí, což vede k pocitům viny.

Teprve nedávno (2006¹⁰³) byla dokázána souvislost mezi sexuálním zneužíváním v dětství a potížemi s alkoholem (v dospělosti). Autorky studie uvádí, že korejská společnost považuje sex a zneužívání dětí za tabu, o kterém se nemluví, a považují to za jeden z důvodů, proč mají ženy potíže svěřovat se výzkumníkům a proč je na toto téma tak málo studií. Mnoho žen, které byly vyzpovídány, se svěřilo, že je to poprvé, co o těchto problémech s někým mluvily.

Většina žen, které trpí alkoholismem, má navíc i symptomy deprese.¹⁰⁴ S tím se pojí problém duševního zdraví v Korejské republice. Duševní problémy jsou v této společnosti stále tabu, a lidé často nemají ani povědomí o tom, co takové problémy jsou. Korejci se navíc bojí diskriminace a předsudků, pokud se svými duševními problémy vyhledají pomoc.¹⁰⁵ Proto si ženy často neuvědomí, že těmito problémy trpí, anebo si to ani uvědomit nechtějí. Jak

¹⁰⁰ KIM & KIM, 2008, s. 1081

¹⁰¹ KANG et. al., 2020, s. 8

¹⁰² KIM & KIM, 2008, s. 1082

¹⁰³ Výzkum s názvem 알코올중독여성의 음주경험 : 여성주의적 접근 je dostupný například zde <https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART001178685>

¹⁰⁴ KIM & KIM, 2008, s. 1082

¹⁰⁵ SEO, Hwo Yeon et. ALL. *Perceived barriers to psychiatric help-seeking in South Korea by age groups: text mining analyses of social media big data* [online]. 13.5.2022 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: doi:10.1186/s12888-022-03969-1

bylo zmíněno v první kapitole, alkohol ovlivňuje duševní zdraví, a proto je alkoholismus zčásti duševní poruchou. Proto si jak ženy, tak muži odmítají přiznat, že mají problémy s pitím a odmítají léčbu.¹⁰⁶ Zaměstnané ženy mají údajně horší přístup ke zdravotnické péči nejen kvůli stigmatům, ale i kvůli nedostatku času.¹⁰⁷ Můžeme usuzovat, že to je kvůli tomu, že od žen je očekáváno, že kromě pracovních povinností převezmou i většinu povinností spojených s péčí o domácnost.

Korejská společnost na muže a ženy reaguje jinak. Zatímco muži pijáci se většinou ve společnosti setkávají s nadšením a společnost i rodina je podporují v dalším pití, pijačky čelí lhostejnosti, odmítání nebo přímo nesouhlasu okolí. Pokud již žena nedokáže skrývat svůj problém s alkoholem, je pověst její rodiny poškozena. Většina žen hospitalizovaných kvůli problémům s alkoholem je hospitalizována proti své vůli a rodina od nich dává ruce pryč. Proto se ženám v době, kdy to potřebují nejvíce, nedostane žádné podpory. V extrémních případech se jich rodina zřekne a manželé se s nimi rozvádí. Množství rozvodů u žen alkoholiček je mnohem větší než u mužů alkoholiků.¹⁰⁸

Co se týče jejich well-beingu, studie Kim Wooksoo a Kim Sungjae uvádí, že ženy, které trpí alkoholismem, mají nižší sebevědomí a nejsou se životem tak spokojeny jako ostatní ženy. Více se ale cítí jako ženy, co se týče genderové identity, což poukazuje na zajímavý problém kladného vztahu mezi konzumací alkoholu a feminitou. Tento problém se projevuje právě u mladších generací, zejména u studentek univerzit. Zde se ale znovu ukazují tradičně femininní vlastnosti korejských žen, tj. submisivita, nedostatek asertivity, a tedy i neschopnost říct ne a odmítnout nabízený alkohol.¹⁰⁹

3.5. Dynamika vztahů v rodině alkoholiků

Konfucianismus svým učením o vztazích mezi lidmi ovlivňuje rodinnou dynamiku i v moderních korejských rodinách. Alkoholismus je ale právě s konfuciánským učením v rozporu. Dá se tedy předpokládat, že se tyto dva faktory navzájem ovlivňují a v mnohých ohledech střetávají. Druhým problémem je prostředí v rodině alkoholiků, respektive vliv alkoholismu rodičů na dítě, neboť adaptace dítěte v dospělosti je spojena s kvalitou rodičovství a rodinnými zkušenostmi v dětství. Alkoholismus u rodiče a vyrůstání v nepříznivém prostředí má tedy na adaptaci dítěte v dospělosti špatný vliv.

¹⁰⁶ KIM & KIM, 2008, s. 1083

¹⁰⁷ KANG et. al, 2020, s. 1082

¹⁰⁸ KIM & KIM, 2008, s. 1083

¹⁰⁹ KIM & KIM, 2008, s. 1082–1085

Na to se zaměřily Sihyun Park a Karen G. Schepp ve své studii z roku 2015, ve které na základě již provedených studií analyzovaly rodinné vztahy a dynamiku v rodině alkoholiků. Studie se zaměřila především na vztah mezi otcem trpícím alkoholismem a konfuciánskými vlivy na rodinu, nevylučuje však alkoholismus u matek nebo přítomnost alkoholismu u obou rodičů.¹¹⁰

Muži mají podle konfuciánského učení hrát v rodině roli striktního otce. Měli by milovat své děti, ale zároveň být obávaní a nepřístupní. Mají být autoritativní a respektovaní. Tento požadavek však nemohou naplnit jakožto alkoholici, kdy trpí nedostatkem sebevědomí a sebeúcty. Kvůli těmto problémům je pak rodina nerespektuje tak, jak by měla, kvůli čemuž trpí také jejich psychické zdraví.

Ve vztahu má žena stát naproti muži jako štedrá matka, která očekává od muže, jakožto hlavy domácnosti, že se o rodinu finančně postará a zajistí jí dobré místo ve společnosti. To se mužům alkoholikům nedaří zaprvé kvůli finančním problémům, do kterých svou rodinu dostávají kvůli svému pití, a zadruhé kvůli tomu, jak na jejich rodinu kvůli jejich alkoholismu nahlíží společnost. Ač to přináší ženám zklamání, litují je a mnoho z nich se dokonce viní z alkoholismu svých mužů. Se svými muži se nerozvedou, protože by to znamenalo, že by svého muže opustily, což je podle konfuciánského učení nepřipustné, a pokud se se svým mužem rozvedou, mnoho z nich s ním i nadále žije po rozvodu a stará se o ně. U korejských žen alkoholiků se také projevovaly unikátní hodnoty a myšlenky – přestože jsou zklamané ze svých mužů, stále se snaží zachovat jeho důstojnost a hodnotu jako muže v domácnosti.¹¹¹

Chování pijáka, které je nepředvídatelné, rušivé a společensky nepřijatelné, rodinu izoluje. Rodiny často raději drží problém v tajnosti a může být pro ně obtížné až nemožné pozvat návštěvu domů nebo někoho navštívit. Omezují se aktivity mimo domov a členové rodiny neradi vysvětlují ostatním skutečné důvody toho, co se doma děje, a musí si vymýšlet výmluvy. Skrývání problému je ale jedním z důvodů, proč piják nadále pije.¹¹²

Ze studie také vyplývá, že jedním z nejsilnějších důvodů, proč se ženy s manželem alkoholikem nerozvedou, jsou děti. Ženy se raději obětují a vydrží špatnou životní situaci, než aby své děti postavily do stigmatizované společenské role dítěte bez úplné rodiny, což by negativně ovlivnilo jejich budoucnost. Snaží se tak zajistit svým dětem úspěšnou budoucnost.

¹¹⁰ PARK & SCHEPP, 2015, s. 111–112

¹¹¹ PARK & SCHEPP, 2015, s. 113

¹¹² Společný projekt EURO CARE a COFACE. *Problémy s alkoholem v rodině*. Národní program zdraví. ISBN 80-7071-189-2., s. 16

V rozhovorech matky projevovaly nejintenzivnější emoce, když mluvily o svých dětech, a spoléhaly na ně jako na svou „poslední naději“. Ke svým dětem všechny vyzpovídáné ženy silně lnuly. Snažily se své děti chránit, ale zároveň od nich mnoho očekávaly – a pokud děti nedostály očekáváním, která před ně matky postavily, byly z toho zklamané. Děti otců alkoholiků často čelí finančním problémům, do kterých je přivedlo otcovo pití. To pro ně znamená jak motivaci se z této situace dostat (zejména studiem), tak velké břemeno (neboť na nich jejich rodiče závisí). Za své otce se stydí anebo je přímo nenávidí. Synové nechtějí dopadnout jako otcové a dcery se zase bojí, že si najdou muže se stejnými problémy, jakými trpěl jejich otec, kvůli čemuž se stresují a mají obavy z budoucnosti.

Je zdokumentováno, že problémové pití rodičů mění role členů rodiny, neboť piják často přestává plnit roli živitele, přestává o děti pečovat, neúčastní se domácích prací apod. Tyto funkce často přechází na partnera, běžně je ale pozorováno, že děti přebírají role a povinnosti dospělého anebo jsou tlačeny k převzetí emocionální odpovědnosti za rodinu.¹¹³ Korejské děti litují své matky a své situace, když byly malé a matkám nemohly pomáhat, a cítily za ně zodpovědnost. Měly pocit, že mají v rodině zastoupit roli svého otce, a musely na sebe brát povinnosti svých rodičů, například domácí práce a starost o mladší sourozence. Kvůli tomu, jak se jejich opilý rodič choval, k němu navíc ztrácely respekt, neboť se o něho musely starat – opilý rodič se choval trapně a hloupě a musely mu pomáhat jako malému dítěti.¹¹⁴

Tím se naprosto měnila celá rodinná dynamika. Tento běžný problém dětí alkoholiků však zároveň silně ovlivnilo konfucianství a všechny pocity ohledně ztráty autority jsou umocněny. Svého rodiče milovaly, ale zároveň nenáviděly. Problémy nastávaly v situaci, kdy děti necítily dostatečnou emocionální podporu od svých matek, což je v budoucnu vedlo k většímu páchání trestných činů.¹¹⁵ Stres, který děti a mladí lidé pocítují kvůli rodinným neshodám, společně s větší svobodou (neboť na ně opilý rodič tolik nedohlíží), vede ke zvýšenému vlivu vrstevnických skupin a k trestné činnosti mladistvých – tedy k vyšší kriminalitě, zneužívání drog, alkoholismu, nadměrnému zabývání se sexualitou a duševním poruchám.¹¹⁶

Zaměříme se ještě na roli motivace k lepší budoucnosti, která se u korejských dětí projevovала extrémní motivací ke studiu. Vzdělání hraje v korejské společnosti velkou roli

¹¹³ Společný projekt EURO CARE a COFACE, s. 15–16

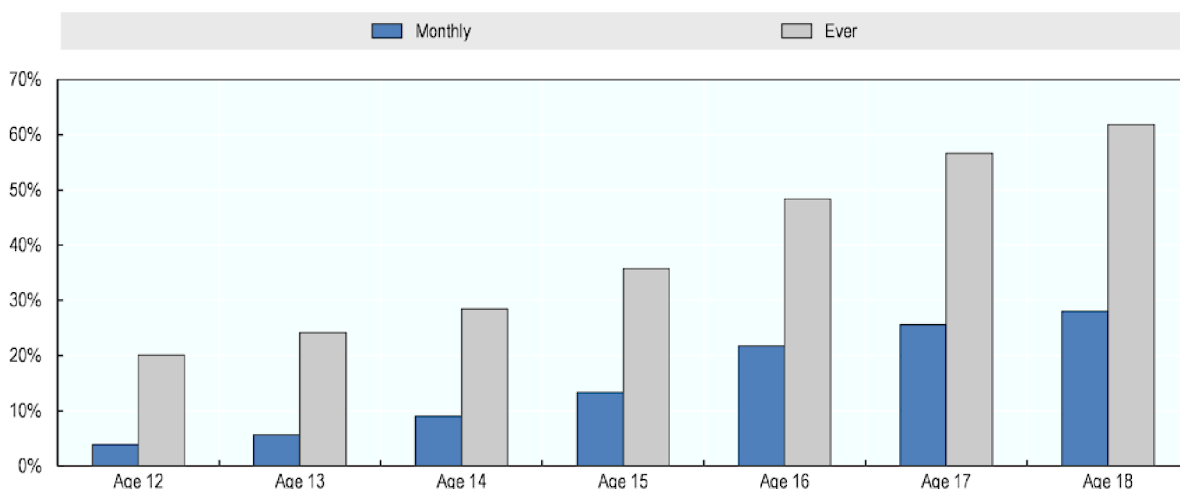
¹¹⁴ PARK & SCHEPP, 2015, s. 116–117

¹¹⁵ PARK & SCHEPP, 2015, s. 113–117

¹¹⁶ Společný projekt EURO CARE a COFACE, s. 12

a má i vlastní označení: „vzdělávací horečka“.¹¹⁷ Historicky není neobvyklé, že se rodiče často automaticky obětovali, aby svým dětem zajistili vzdělání, a tím i šanci na lepší budoucnost. Od dětí se očekává, že se budou pilně učit a budou usilovat o místo na prestižních univerzitách, díky čemuž se dostanou k prestižnějším pracovním místům. Děti alkoholiků cítí tento tlak mnohonásobně, neboť se snaží dosáhnout tohoto cíle jak kvůli společenskému očekávání, tak kvůli i navzdory alkoholismu svých rodičů.¹¹⁸

Domov a rodina jsou primárním zdrojem toho, co dítě považuje za normální či akceptovatelné pití, a děti proto často následují příkladu rodičů. V Koreji můžeme pozorovat rozšířené pití u nezletilých, kdy nejméně polovina 16letých pila alkohol nejméně jednou, a po 16. roku věku pije nejméně 20 % Korejců alkohol nejméně jednou měsíčně.¹¹⁹ Děti z „rozvrácených“ či „nestandardních“ rodin, tedy z rodin, kdy dítě není naplno vychováváno oběma rodiči, mají vyšší riziko škodlivého pití či užívání návykových látek¹²⁰, a i to je jedním z problémů, kterým Korejská republika čelí, jak ukazuje graf č. 6.

Graf 6: Pití nezletilých (Zdroj: OECD)

3.6. Propagace a dostupnost alkoholu

Podle zprávy OECD se systém v Korejské republice soustředil spíše na léčebnou než preventivní péči a soustředil se hlavně na prodej a propagaci alkoholu. V posledních letech se ale vláda snaží aplikovat různé prostředky, kterými chce škodlivé pití alkoholu snížit. Spustila

¹¹⁷ DHAWAN, Ranjit Kumar. *Education fever in Korea*. The Korea Times [online]. Seoul, 2020, 16.11.2015 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: http://www.koreatimes.co.kr/www/news/opinion/2015/11/162_191084.html

¹¹⁸ PARK & SCHEPP, 2015, s. 116

¹¹⁹ OECD Reviews of Public Health: *Korea: A Healthier Tomorrow*, 2020

¹²⁰ Společný projekt EURO CARE a COFACE, s. 13

například celonárodní kampaň, která má šířit povědomí o následcích pití alkoholu, nebo se snaží poskytovat protialkoholní přednášky na univerzitách.

Co se týče ceny, v Korejské republice je zavedena tzv. valorická daň¹²¹ ve výši 30 % na víno a 72 % na destilované alkoholické nápoje. Pivo, makkoli a tvrdý alkohol jsou daněny podle objemu. Na druhou stranu zde však funguje *zákon o podpoře korejského tradičního likérového průmyslu* (Act on Promotion of Korean Traditional Liquor Industries),¹²² který se snaží podporovat kvalitu korejských tradičních likérů a průmysl, který je vyrábí. Cílem je zlepšit a zesílit konkurenceschopnost tohoto průmyslu a zvýšit příjmy zemědělců, kteří z tohoto průmyslu těží, a tím přispět k rozvoji národního hospodářství. Výroba oblíbeného korejského alkoholu je tedy podporována a činí ho ještě dostupnějším a levnějším.

Marketing alkoholu je do určité míry regulován, v reklamním vysílání mohou být alkoholické výrobky vystaveny pouze mezi desátou večerní a sedmou ranní hodinou, v seriálech a jiných televizních pořadech však může být alkohol zobrazován neomezeně. Reklamy a product placement jsou všudypřítomné – na billboardech, v hromadné dopravě, restauracích a v obchodech. I alkohol sám je všudypřítomný – jeho prodej je neomezený, a tak je možné jej zakoupit takřka kdekoliv a kdykoliv. Jediné omezení je věkové a v internetových obchodech.

Aby se problém alkoholismu snížil, OECD doporučuje, aby se Korejská republika pokoušela omezit představu, že pití alkoholu je normální, tím, že se pokusí o regulaci jeho marketingu a zobrazování v médiích. Zejména by se měla zaměřit na tisk, televizi a reklamy viditelné venku, například na ulicích. Měla by se snažit snížit dostupnost alkoholu tím, že omezí jeho prodej, zakáže prodej alkoholu na čerpacích stanicích nebo v jiných zařízeních umístěných na hlavních silnicích, a měla by omezit čas, kdy je možné alkohol na určitých místech prodávat. Měla by zainvestovat do edukace ohledně změny problematického chování a snížit sociální tlak pít, který Korejci pociťují. Jedná se ale o běh na dlouhou trať, o který společnost nemusí mít zájem.¹²³

¹²¹ Pojem valorická daň označuje daň z prodeje, například daň z přidané hodnoty.

¹²² *ACT ON PROMOTION OF KOREAN TRADITIONAL LIQUOR INDUSTRIES*. In: Korejská republika.

Ecolex, 2015. Dostupné také z: https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=55559&type=sogan&key=7

¹²³ OECD Reviews of Public Health: *Korea: A Healthier Tomorrow*, 2020

4. Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření je metoda, která sbírá data o určité populaci, v tomto případě se jedná o korejské vysokoškolské studenty. Dotazník byl pro tyto účely zpracován v korejštině, tedy v jejich mateřském jazyce. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 64 lidí, na konec dotazníku však došlo jen 61 respondentů, protože většina otázek byla nepovinná a netýkala se lidí, kteří alkohol vůbec nekonzumují.

Důležitým požadavkem bylo, aby dotazník nebyl moc dlouhý, nezáživný či zmatečný. Cílem při tvorbě dotazníku bylo tedy udržet jeho délku v rozumné míře, tj. aby nezabral příliš mnoho času.¹²⁴ Vyplňování dotazníku, který jsem připravila, zabralo respondentům přibližně tři minuty. Otázky i odpovědi byly krátké a přímočaré. Data pro dotazník byla sbírána od 6. 3. 2023 do 6. 4. 2023, tedy jeden měsíc.

4.1. Vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazník jsem šířila pomocí tzv. metody sněhové koule. Rozeslala jsem jej tedy svým korejským známým, které jsem poprosila, aby jej poslali i svým přátelům. Dotazník jsem také s korejským textem publikovala na stránce reddit.com, v subredditu věnovaném Koreji.¹²⁵

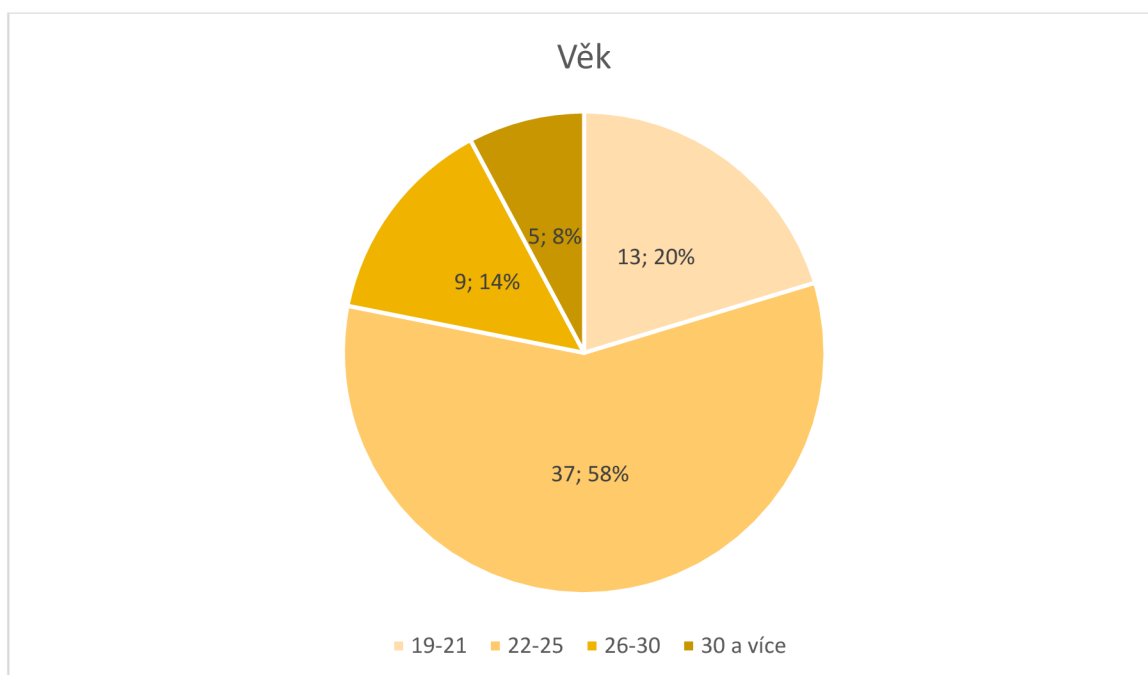
V rámci dotazníku bylo položeno celkem čtrnáct uzavřených otázek (s občasnou možností odpovědět dle vlastního rozvážení). Prvních pět otázek se soustředilo na obecné informace o respondentovi a na to, zda pije alkohol, či ne. Další otázky byly dobrovolné a respondenti je mohli přeskočit. Respondenti ze začátku odpovídali na několik standardních otázek dotazujících se na pohlaví, věk a ročník studia respondenta, abychom zajistili konzistentní vzorek a odradili respondenty, kteří nepatří do zkoumané demografické skupiny. Poté respondenti odpovídali na otázky ohledně svých tendencí v pití alkoholu, například kde nejčastěji pijí či s kým. Poslední otázky se zaměřovaly na jejich tendence k rizikovému chování, podle nichž a souvisejících zdravotních problémů diagnostikuje Mezinárodní klasifikace nemocí¹²⁶ klinickou závislost, o čemž jsem však respondenty neinformovala, aby nedošlo k případnému zkreslení.

¹²⁴ NOVOTNÁ, Hedvika et. al. *Metody výzkumu ve společenských vědách*. 1. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, 2019. s. 143–145

¹²⁵ <https://www.reddit.com/r/hanguk/>

¹²⁶ *Alkohol pod kontrolou* [online]. Praha: Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a VFN, 2017 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://alkoholpodkontrolou.cz/>

4.1.1. Věk

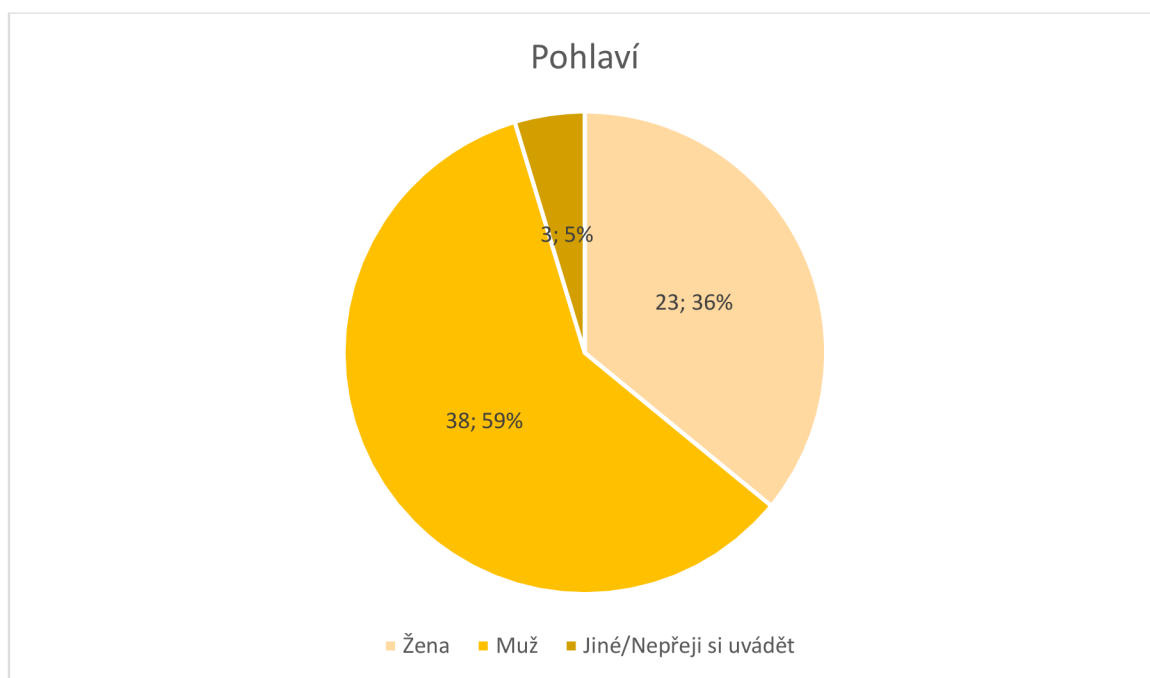
Graf 6: Věk

První otázka se zaměřila na věk respondenta. Vzhledem k tomu, že dotazník je cílen na studenty vysokých škol, byly možnosti odpovědi uvedeny v krátkých věkových rozmezích, začínající na 19. roku života, od kterého mohou lidé v Korejské republice legálně pít alkohol. Většina dotazovaných byla ve věku mezi 22 a 25 lety (58 %), druhá nejpočetnější skupina respondentů byla ve věku mezi 19 a 21 lety (20 %), 14 % respondentů mělo mezi 26 a 30 lety a 8 % (pouhých 5 dotazovaných) studovalo ještě po třicítce.

Drobným problémem u této otázky je korejské počítání věku.¹²⁷ Otázku jsem ponechala v tomto znění a nespécifikovala jsem, v jakém způsobu počítání věku mají respondenti věk označit. Vzhledem ke vzorku dotazníku (Korejci) lze předpokládat, že respondenti odpovídali podle tradičního korejského věku.

¹²⁷ Korejci počítají věk jinak než zbytek světa. Dítě má ihned po narození jeden rok a s každým Novým rokem mu rok přibývá. V roce 2023 bude Korejská republika přecházet na standardní, celosvětový systém. V době psaní bakalářské práce a sbírání odpovědí do dotazníku stále platil starý systém.

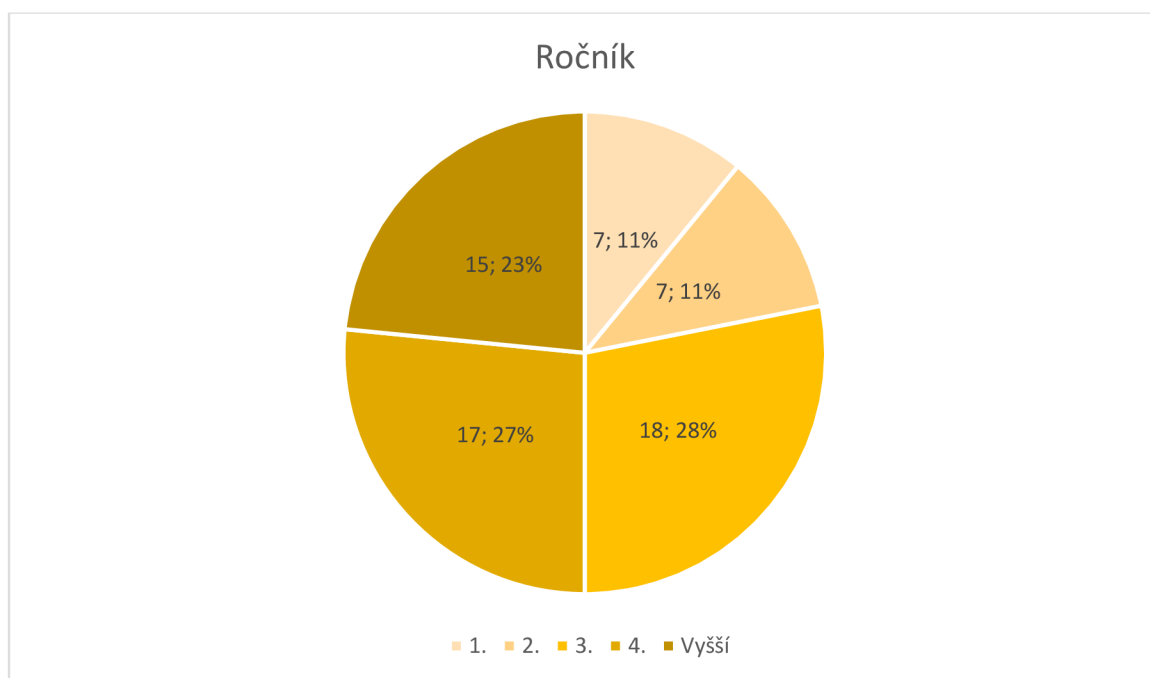
4.1.2. Pohlaví

Graf 7: Pohlaví

Druhá povinná otázka zjišťovala pohlaví respondenta. Většina dotazovaných (59 %) byli muži, 36 % pak ženy. V rámci dotazníkových šetření je dnes obvyklé dávat dotazovaným na výběr třetí možnost, proto dostali i respondenti tohoto dotazníku možnost své pohlaví nspecifikovat – jedním z důvodů bylo také to, že například ženy mohly cítit stud ohledně svých odpovědí, a tak bylo respondentům umožněno své pohlaví nesdělovat. Tuto možnost využili pouze tři respondenti (5 %).

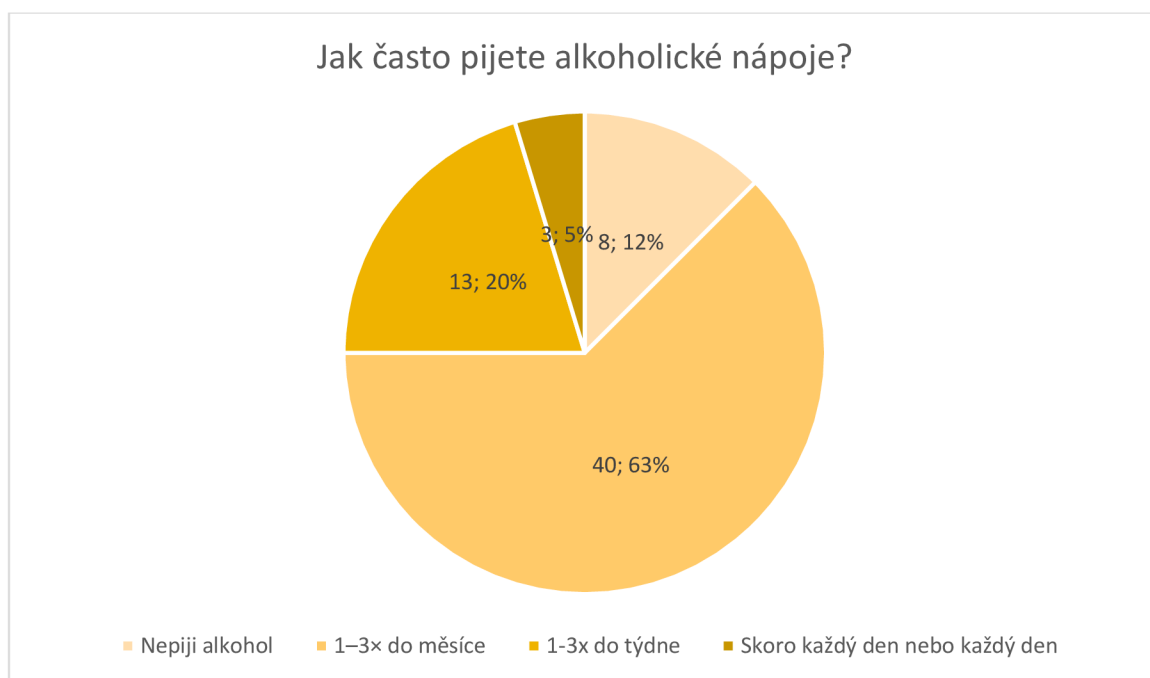
4.1.3. Ročník studia

Graf 8: Ročník

Třetí povinná otázka zjišťovala ročník studia. Studium v Korejské republice je rozloženo jinak než u nás, například bakalářský stupeň se studuje 4 roky. Nechtěla jsem tedy zjišťovat, jaký stupeň respondenti právě studují, zaměřila jsem se na ročníky. Většina studentů byla ve třetím ročníku studií (tedy bakaláři), druhou největší skupinu tvořili studenti ve čtvrtém ročníku (také bakaláři). V pátém a vyšším ročníku studovalo 23 % dotazovaných a zbylý počet byl rovnoměrně rozložen mezi 1. a 2. ročník. Tato otázka byla především na uvolnění respondentů.

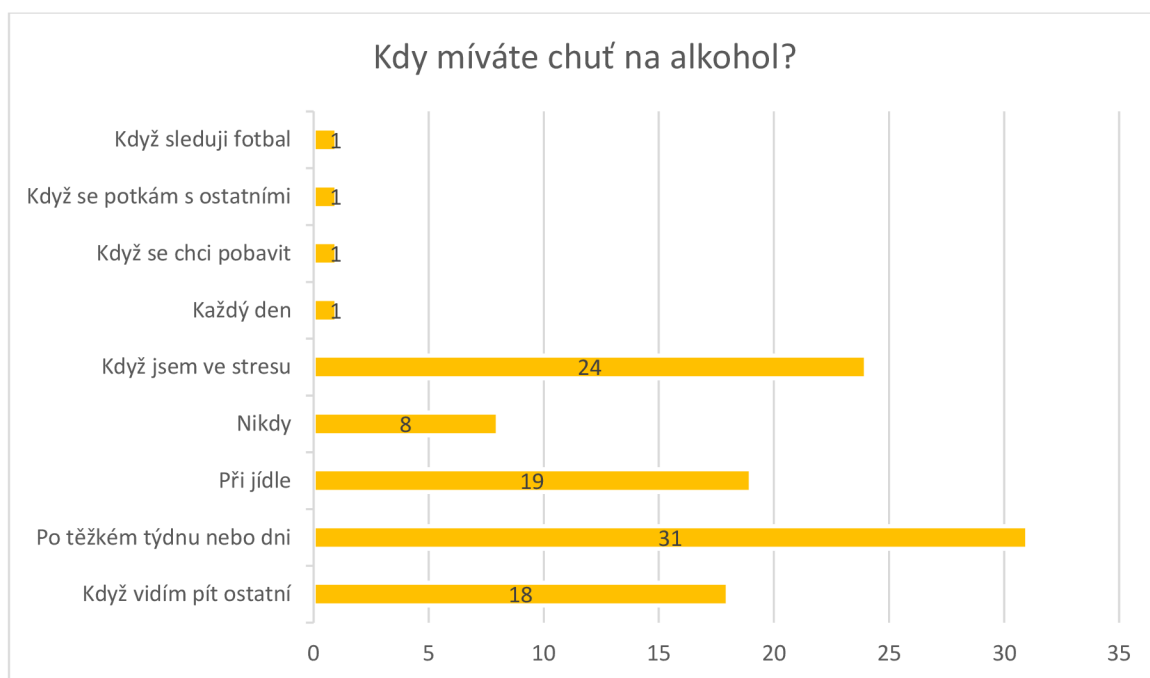
4.1.4. Jak často pijete alkoholické nápoje?

Graf 9: Jak často pijete alkoholické nápoje?

Předposlední povinná otázka se ptala na to, jak často respondenti pijí alkoholické nápoje. 12 % nepije alkoholické nápoje vůbec a pouze 5 % respondentů pije alkohol každý den. 20 % respondentů pije 1–3× do týdne a většina respondentů pije minimálně jednou až třikrát do měsíce, což odpovídá například pití o víkendech.

4.1.5. Kdy míváte chuť na alkohol?

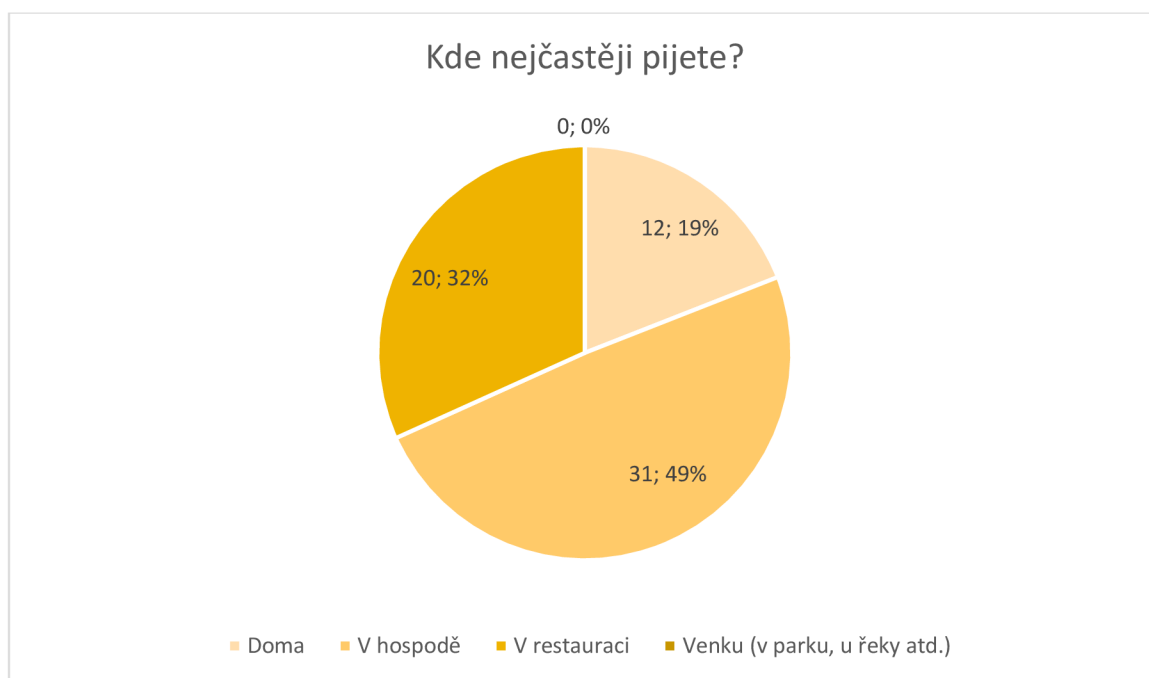

Graf 10: Jak často máte chuť na alkohol?

Poslední povinná otázka zjišťovala, kdy mívají dotazovaní chuť na alkohol. V rámci této otázky dostali dotazovaní na výběr prvních pět odpovědí (Když vidím pít ostatní; Po těžkém týdnu nebo dni; Při jídle; Když jsem ve stresu; Nikdy), a zároveň dostali možnost dopsat vlastní odpověď. Tu využilo několik dotazovaných k odpovědím: Každý den; Když se chci pobavit (놀고 싶을 때); Když se setkávám s ostatními (모임에서 사람들 만날 때); a Když sleduji fotbal (축구 볼 때). Z odpovědí jsem z důvodu relevantnosti musela vyřadit odpovědi dvou dotazovaných, a to odpověď „Protože mám rád koktejly (칵테일을 좋아해서)“ a odpověď studenta z Ameriky, u kterého došlo ke špatnému pochopení cílové skupiny dotazníku.

Z odpovědí můžeme vidět, že studenti přiznávají, že ulevují stresu či si ulevují po těžkém dni ve škole/práci pitím – charakteristika typická pro pití alkoholu v Koreji a společensky přijatelný důvod, proč pít.

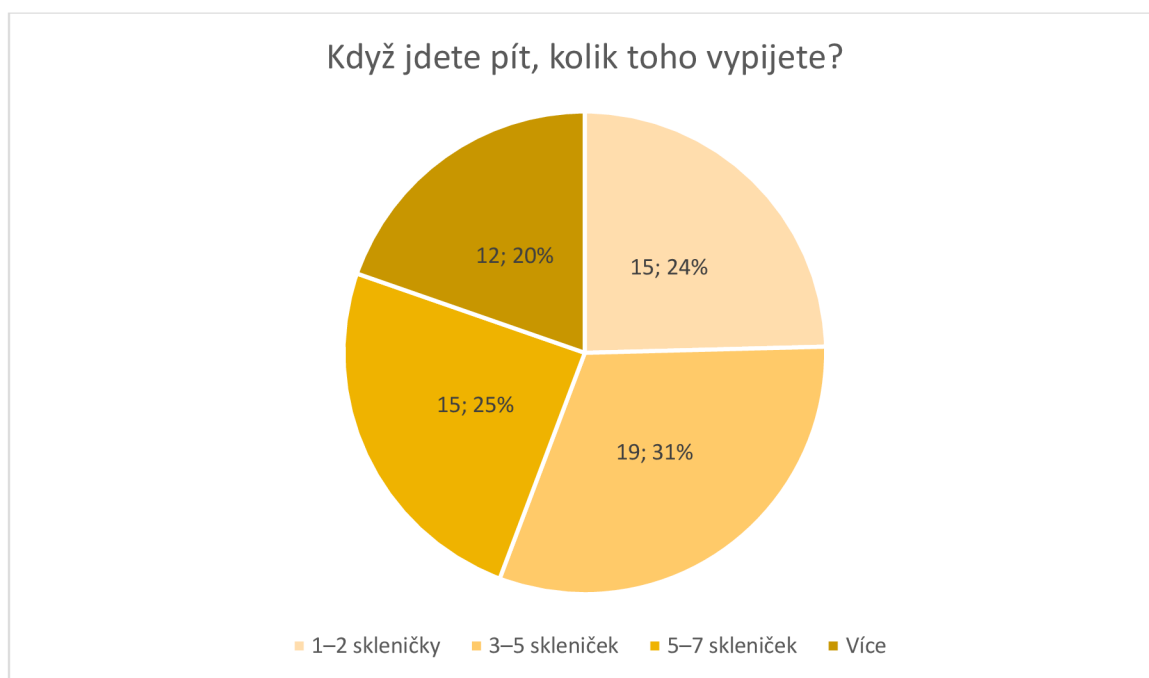
4.1.6. Kde nejčastěji pijete?

Graf 11: Kde nejčastěji pijete?

Následně jsem se ptala, kde lidé nejčastěji pijí. Na výběr dostali ze čtyř možností s tím, že možnost „Venku (v parku, u řeky atd.)“ ne zvolil ani jeden respondent. V Korejské republice je legální pít alkohol na veřejnosti a je časté vidět Korejce, jak například jedí jídlo zabalené z restaurací a popíjejí pivo u řeky. Přesto si to ani jeden z respondentů ne zvolil jako oblíbenou možnost. Nejčastěji respondenti pijí v hospodě anebo v restauracích, nejmenší počet z nich pije doma.

4.1.7. Když jdete pít, kolik toho vypijete?

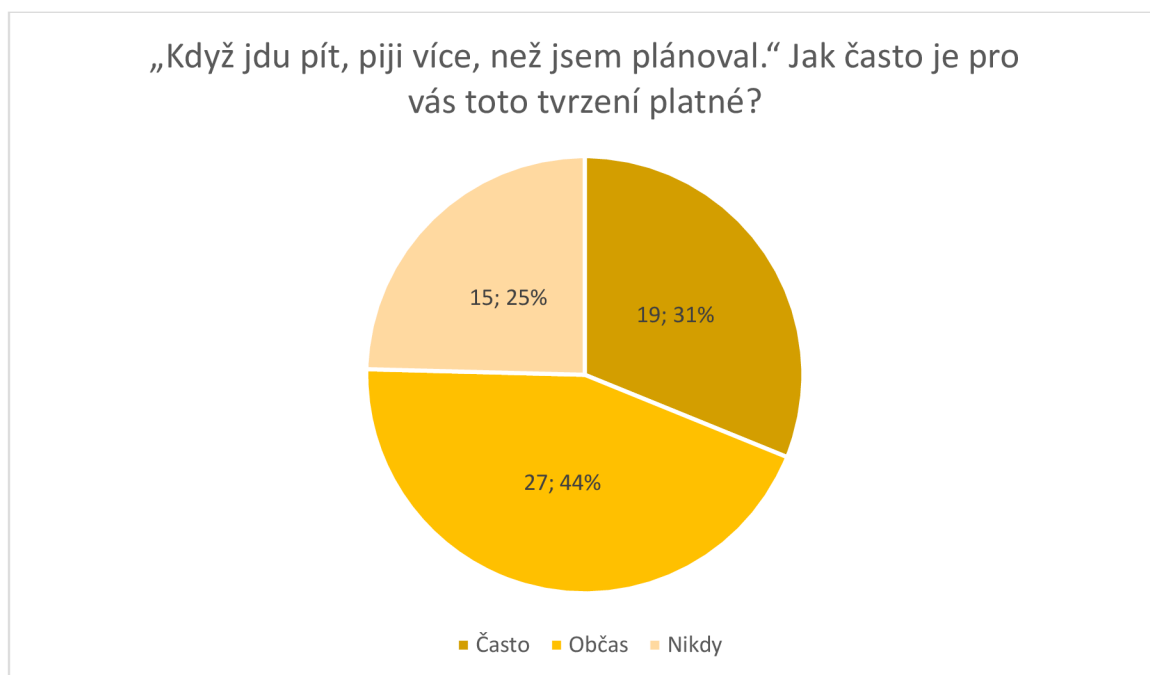

Graf 12: Když jdete pít, kolik toho vypijete?

V následující otázce číslo 7 jsem zkoumala, kolik alkoholu lidé vypijí, když vyrazí ven za účelem pít. 24 % respondentů zvolilo 1–2 skleničky, největší počet respondentů zvolil 3–5 skleniček. 5–7 skleniček zvolilo 25 % respondentů. Více než 7 skleniček zvolilo 20 % respondentů a odpovědělo tak celkem 12 respondentů z 61. 7 skleniček odpovídá přibližně 350 ml alkoholu, což je jedna celá lahev sodžu.

Vzhledem k výše zmíněnému údaji, že sklenička sodžu vede ke stejnému počtu promile jako sklenka vína či plechovka piva nebylo specifikováno, o jaký alkohol se jedná.

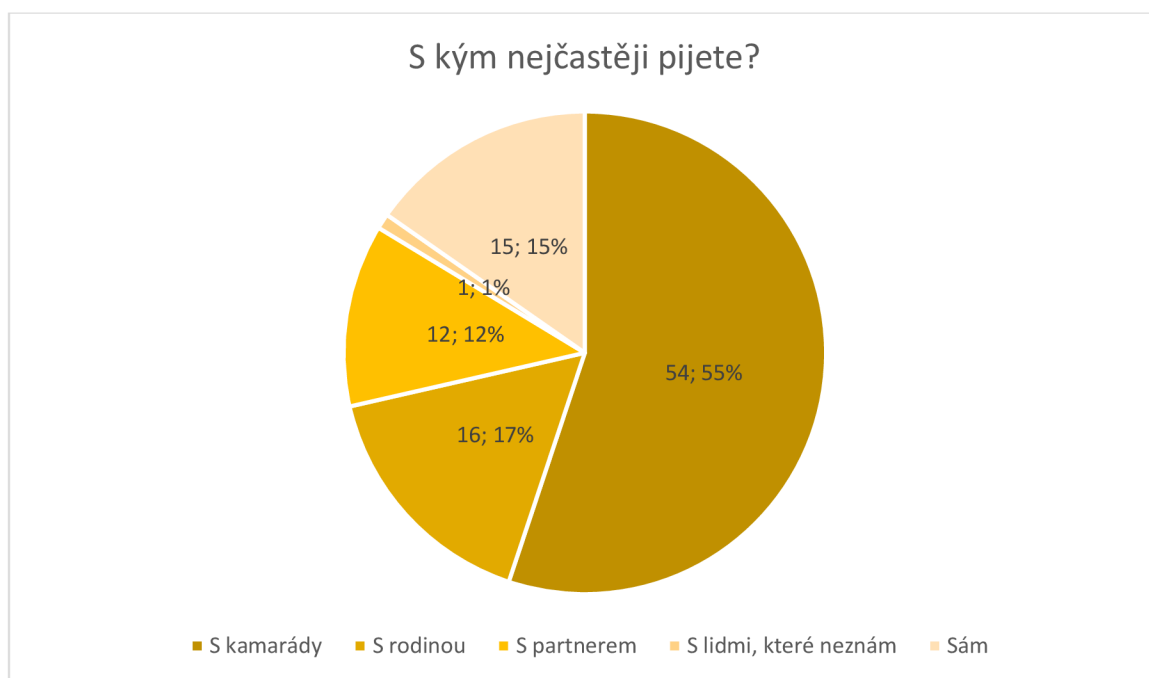
4.1.8. „Když jdu pít, piji více, než jsem plánoval.“ Jak často je pro vás toto tvrzení platné?

Graf 13: „Když jdu pít, piji více, než jsem plánoval.“ Jak často je pro vás toto tvrzení aplikovatelné?

Další otázka navazuje na předchozí otázku a zkoumá, jak často respondenti nezvládají kontrolovat své chutě, dodržovat plány a odhadnout množství alkoholu, které plánují ten den vypít. Jen 25 % z nich uvedlo, že nikdy nepije více, než si naplánovalo večer vypít. Až 31 % často pije více, než plánovalo, což odpovídá jednomu ze znaků závislosti na alkoholu, a to potíží v užívání látky.

4.1.9. S kým nejčastěji pijete?

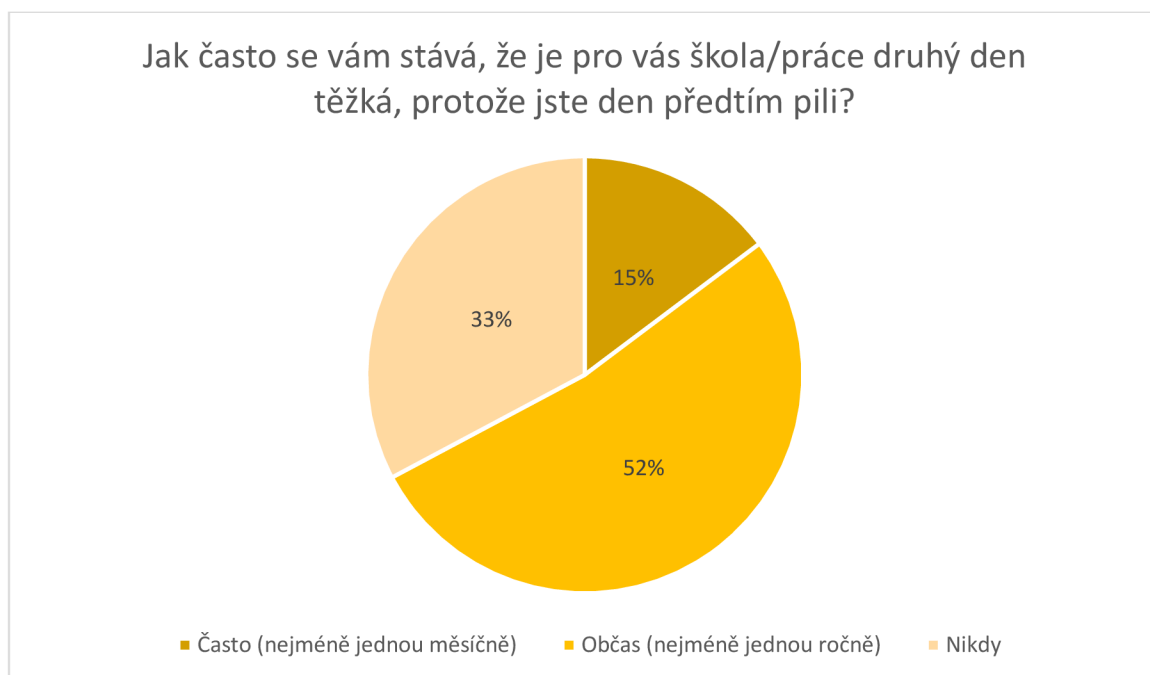
Graf 14: S kým nejčastěji pijete?

V následující otázce jsem se respondentů ptala na jejich návyky při pití alkoholu a na to, s kým nejčastěji pijí. Drtivá většina z nich pije nejčastěji s kamarády a jen 15 % z nich pije nejčastěji samo. Jeden člověk odpověděl, že pije s lidmi, které nezná. Ostatní studenti pijí nejčastěji s rodinou nebo s partnerem.

Většina mladých lidí pije nejčastěji ve společnosti, a pokud někdo pije alkohol sám, většinou to dělá proto, aby si ulevil od negativních nemocí – pití alkoholu o samotě je tedy jedním z varovných signálů závislosti na alkoholu¹²⁸, což značí problematické pití alkoholu pro 15 % dotazovaných.

¹²⁸ CRESWELL, Kasey. *When Drinking Alone Becomes A Problem*. Department of Psychology: Dietrich College of Humanities and Social Sciences [online]. 2.3.2021 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: <https://www.cmu.edu/dietrich/psychology/news/2021/creswell-aud.html>

4.1.10. Jak často se vám stává, že je pro vás škola/práce druhý den těžká, protože jste den předtím pili?

Graf 15: Jak často se vám stává, že je pro vás škola/práce druhý den těžká, protože jste den předtím pili?

Tato otázka se respondentů ptala na jedno z rizikových chování, a to na situaci, kdy mají lidé potíže druhý den po pití fungovat v obyčejném životě kvůli tzv. kocovinovým stavům. Více než polovina respondentů odpověděla, že s tímto mají problém pouze občas, ale nejméně jednou ročně. Pouze 15 % z nich má problémy fungovat po propité noci často (nejméně jednou měsíčně), a zbytek s tímto nemá problémy nikdy.

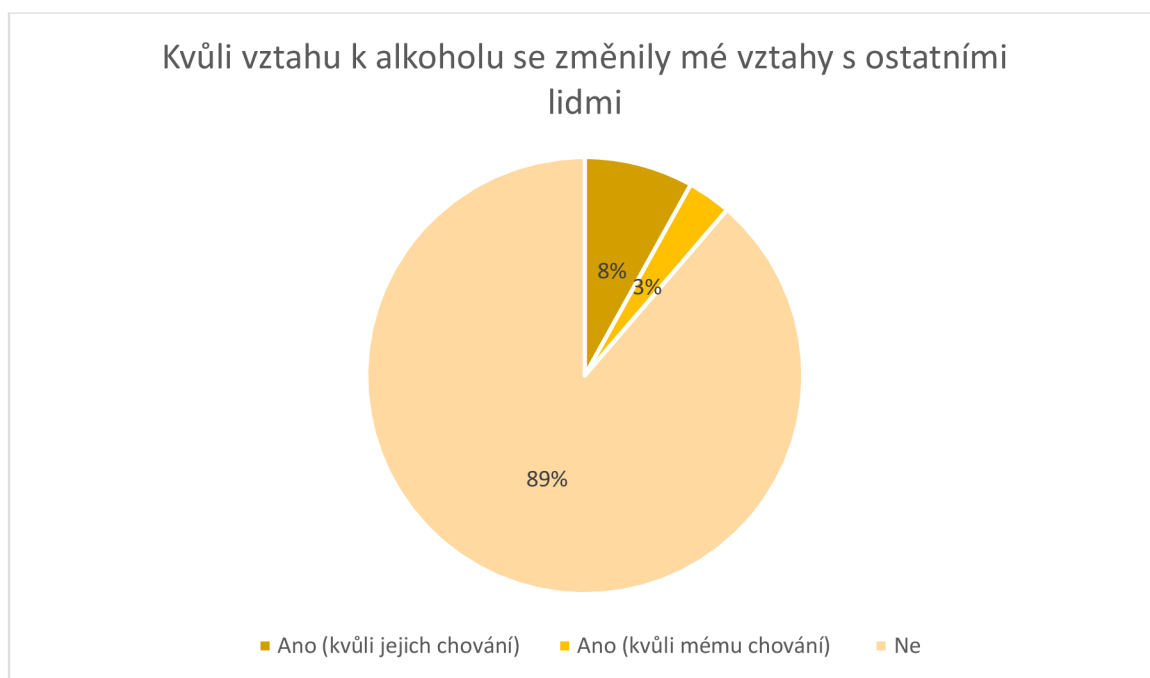
4.1.11. Trpíváte kvůli alkoholu ztrátou paměti?

Graf 16: Trpíváte kvůli alkoholu ztrátou paměti?

Jedenáctá otázka se ptala na další z rizikových ukazatelů pití alkoholu, tedy na to, zda respondenti kvůli pití alkoholu trpívají ztrátou paměti. Drtivá většina podle svých odpovědí tyto problémy nemá nikdy a ztrátou paměti netrpí. Ale až 6 % trpí ztrátou paměti po propité noci často, a to nejméně jednou měsíčně. Jsou to celkem čtyři respondenti z celkových 61 respondentů, kteří odpověděli na tuto otázku.

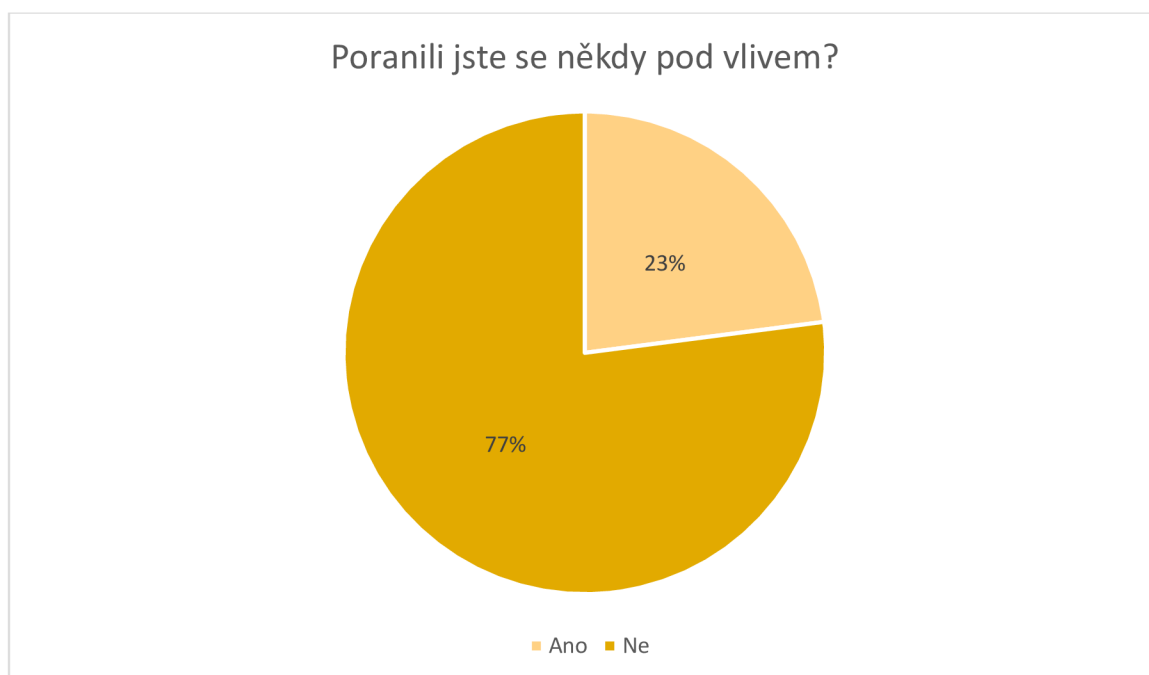
4.1.12. Kvůli vztahu k alkoholu se změnily mé vztahy s ostatními lidmi

Graf 17: Kvůli vztahu k alkoholu se změnily mé vztahy s ostatními lidmi

Následující otázka se ptala na další z rizikových ukazatelů alkoholismu, tedy na to, zda se nějak změnilo vztahy respondentů s ostatními lidmi kvůli pití alkoholu – ať už jejich samotných nebo těch ostatních. Valná většina odpověděla, že se jejich vztahy kvůli alkoholu nezměnily, ale celkem 11 % (7 dotazovaných) odpovědělo, že se jejich vztahy s ostatními lidmi změnilo.

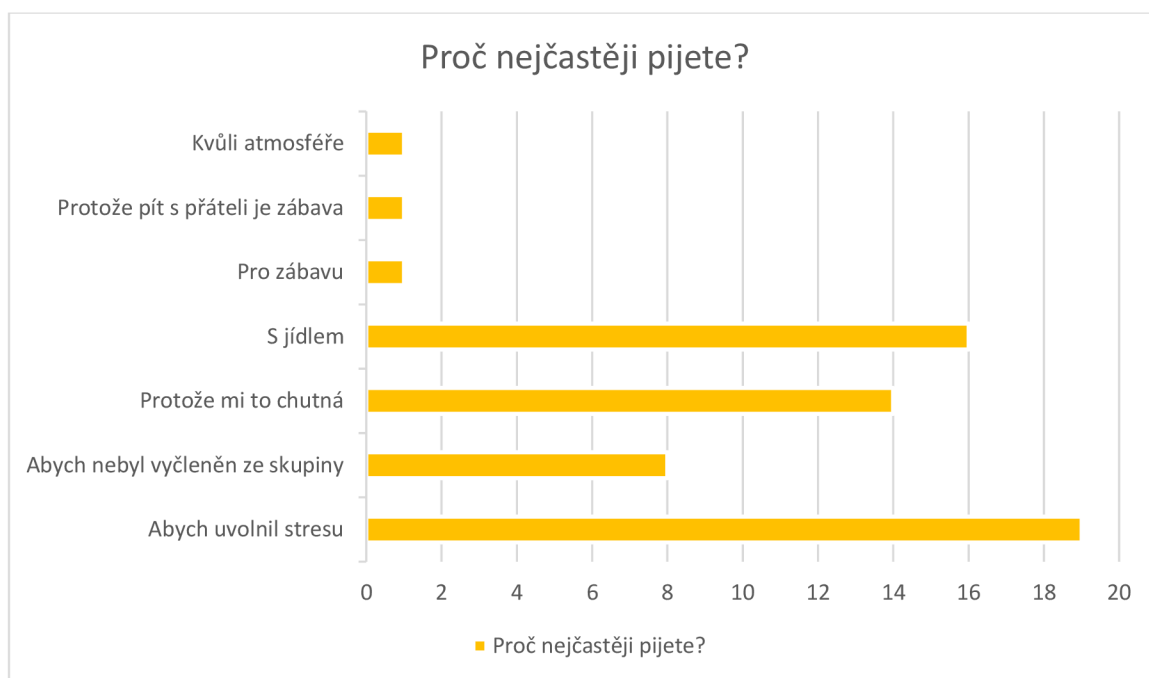
4.1.13. Poranili jste se někdy pod vlivem?

Graf 18: Poranili jste se někdy pod vlivem?

Předposlední otázka se respondentů ptala na to, zda se někdy pod vlivem alkoholu zranili. Pod vlivem alkoholu lidé ztrácí kontrolu těla a motoriky a smrti způsobené nezodpovědným či neopatrným chováním pod vlivem alkoholu bývají časté. Většina respondentů naštěstí odpověděla, že se pod vlivem alkoholu nikdy nezranili, ale až 23 % se někdy pod vlivem alkoholu nějak poranilo. Rozsah zranění dotazník nezjišťoval, takže není možné určit, zda se jednalo o drobné poranění, či o něco vážnějšího, přesto je počet kladných odpovědí znepokojující.

4.1.14. Proč nejčastěji pijete?

Graf 19: Proč nejčastěji pijete?

Poslední otázka se zaměřila na důvody, proč respondenti nejčastěji pijí. Respondenti mohli vybírat ze čtyř předepsaných odpovědí (Abych uvolnil stresu; Abych nebyl vyčleněn ze skupiny; Protože mi to chutná; S jídlem) nebo odpovědět svými vlastními slovy. Alkohol uvolňuje psychické a tělesné napětí a největší počet respondentů pije, aby si nějakým způsobem ulevili od stresu. Za nimi následují lidé, kteří pijí s jídlem. Poté respondenti odpovídali, že pijí čistě proto, že mají rádi chuť alkoholu.

8 lidí odpovědělo, že pijí proto, aby nebyli vyčleněni ze skupiny. Jak již víme, je to jeden z problémů korejské společnosti a odpovídá to výše zjištěným informacím, že někteří lidé neodmítnou alkohol ze strachu z vyčlenění nebo z prostého faktu, že pijí i ostatní a že pokud by nepili i oni, cítili by se nepříjemně.

Volnou odpověď zvolili čtyři respondenti – jeden z nich odpověděl, že pije pro zábavu, jeden kvůli atmosféře a jeden z nich odpověděl, že pije proto, že pít s přáteli je zábava. V rámci relevance jsem vyřadila odpověď „nepiji“, neboť se jednalo o volnou otázku, na kterou respondenti odpovídat nemuseli, a tato odpověď jí nevyhovuje.

Závěr

Cílem této práce bylo přehledně představit současnou korejskou alkoholovou kulturu a zaměřit se na problémy, které ji provází. Z výsledků studií představených v této práci je zřejmé, že se jedná o závažný problém, který korejskou společnost trápí, dotýká se velké části populace a zůstává velkým zdravotním problémem. Práce byla doplněna o dotazníkové šetření na vysokoškolských studentech, ve kterém jsem zjistila, že tyto problémy se týkají poměrně velké části studentů a někteří mají dokonce problémy své pití kontrolovat. Dotazníkové šetření tedy potvrdilo výsledky výzkumu.

Je jasné, že pokud Korejská republika bude chtít tento problém řešit, bude se jednat o běh na dlouhou trať. Pití alkoholu je do korejské kultury hluboce zakořeněno a změna postoje společnosti k této droze bude trvat ještě dlouho. Aneb jak zmiňuje Chun Sungsoo: *„Pokud si společnost žádá, aby se změnila kultura pití alkoholu, pak to znamená, že se musí změnit celý sociální život, nejen to, jak se alkohol pije.“*¹²⁹

Škodlivé pití i alkoholismus se týká mnoha částí a specifík korejské kultury, kterých jsme se v rámci této bakalářské práce dotkli vždy jen okrajově, neboť cílem bylo dostatečně popsat co nejvíce jevů. Práci i výzkum lze do budoucna doplnit detailnějším výzkumem těchto oblastí.

¹²⁹ „Urisahöga ,pakuöja hal ümdžumunhwa ’rül čučanghandamjön, kügösün dansunhi surül masinün hjängtjäna čudoüi mundžerül ttüö nömösö, pakuöja töl sahösänghwäl ’ül üimihanda“ „우리사회가 ‘바뀌어야 할 음주문화’를 주장한다면, 그것은 단순히 술을 마시는 행태나 주도의 문제를 뛰어넘어서 ‘바뀌어야 될 사회생활’을 의미한다.“ (Chun, 2012, s. 59)

Resumé

The aim of this thesis was to clearly introduce contemporary Korean alcohol culture and to focus on problems that accompany it. From the studies collected in this thesis is obvious, that this is a serious issue that affects Korean society, affects a large part of the population and remains a major health problem. This thesis was supplemented by a survey carried out on university students in which I found that these problems affect a relatively large portion of them and some even have problems with controlling their alcohol consumption. The results of the questionnaire therefore confirmed results of the previous research.

It is clear, that if the Republic of Korea wants to tackle this problem, it will take great effort. Drinking alcohol is deeply rooted in Korean culture, and changing society's attitude towards this drug will take a long time. As Chun Sungsoo mentions: *“If the society is asking for a change in the drinking culture, that means the concept of social life has to change as a whole, not just the way alcohol is drunk.”*

Both harmful drinking and alcoholism relate to many parts and specifics of Korean culture, which we touched on only slightly, as the goal of this thesis was to describe as many phenomena as possible. Both this work and research can be supplemented in the future by more detailed research.

Seznam literatury:

ACT ON PROMOTION OF KOREAN TRADITIONAL LIQUOR INDUSTRIES. In: Korejská republika. Ecolex, 2015. Dostupné také z: https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=55559&type=sogan&key=7

Alkohol pod kontrolou [online]. Praha: Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a VFN, 2017 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://alkoholpodkontrolou.cz/>

BLOCKER, Jack S., David M. FAHEY a Ian R. TYRRELL. *Alcohol and Temperance in Modern History: An International Encyclopedia 2 Vol. Set*. 1. California: ABC-CLIO, 2003. ISBN 1-57607-833-7.

CAWLEY, Kevin. *Religious and Philosophical Traditions of Korea*. 1. Oxon: Routledge, 2019. ISBN 9781138193406

COUNTRY COMPARISON: *South Korea*. Hofstede Insights [online]. [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/south-korea/>

CRESWELL, Kasey. *When Drinking Alone Becomes A Problem*. Department of Psychology: Dietrich College of Humanities and Social Sciences [online]. 2.3.2021 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: <https://www.cmu.edu/dietrich/psychology/news/2021/creswell-aud.html>

CRUZ, Karla. *Shamanism in Korea*. Embassy of the Republic of Korea to Norway [online]. Ministry of Foreign Affairs, 11.5.2021 [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: https://overseas.mofa.go.kr/no-en/brd/m_21237/view.do?seq=141&srchFr=&srchTo=&srchWord=&srchTp=&multi_itm_seq=0&itm_seq_1=0&itm_seq_2=0&company_cd=&company_nm=&page=1

DEMA, Chimi. *Buddhism and intoxication*. Kuensel [online]. Kuensel Corporation, 27.4.2019 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://kuenselonline.com/buddhism-and-intoxication/>

DHAWAN, Ranjit Kumar. *Education fever in Korea*. The Korea Times [online]. Seoul, 2020, 16.11.2015 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: http://www.koreatimes.co.kr/www/news/opinion/2015/11/162_191084.html

DUI in Korea: *Drunk Driving or Driving Under The Influence in South Korea*. Seoul Law Group [online]. Seoul, 21.1.2022 [cit. 2023-04-07]. Dostupné z: <https://seoullawgroup.com/dui-korea/>

ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. Praha: NLN - Nakladatelství Lidové noviny, 2009. ISBN 978-80-7106-5.

HANDCOCK, Percy. *The Code Of Hammurabi*. 1. New York: The Macmillian Company: Society for promoting Christian knowledge, 1920. ISBN 1104485028.

HANGUK MINDŽOK MUNHWA TÄBAKKWA SADŽON – Encyclopedia of Korean culture [online]. [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://encykorea.aks.ac.kr/>

CHRISTIANS AND SOCIAL DRINKING [online]. 2020 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: <https://www.focusonthefamily.com/family-qa/christians-and-social-drinking/685964>

- CHUN, Sungsoo. *Hankuginesŏ ūmdžūi sahūdžŏk ūimi* (한국인에서 음주의 사회적 의미, The Social Meaning of Alcohol Consumption in Korea). *The Journal of Korean Diabetes*. 13(2), 57–60. Dostupné z doi: <http://dx.doi.org/10.4093/jkd.2012.13.2.57>.
- JUNG, Eun. Festivals. *Korea Tour Information* [online]. [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: <https://koreatourinformation.com/blog/2014/08/01/festivals/>
- KALINA, Kamil a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti 1; Mezioborový přístup*. Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6
- KANG, Minkyung, Ari MIN a Haeyoung MIN. *Gender Convergence in Alcohol Consumption Patterns: Findings from the Korea National Health and Nutrition Examination Survey 2007–2016*. *International Journal of Environmental Research and Public Health* [online]. 13.12.2020, 17(24), 1–11 [cit. 2023-05-02]. ISSN 1660-4601. Dostupné z doi: 10.3390/ijerph17249317
- KIM, Wooksoo a Sungjae KIM. *Women's Alcohol Use and Alcoholism in Korea. Substance use and misuse*. 2008, 1078–1087. ISSN 1532-2491. Dostupné z: doi:10.1080/10826080801914212
- KOEHLER, Robert. *Korean Wines & Spirits: Drinks That Warm the Soul*. 1. Seoul: Seoul Selection USA, 2016. ISBN 978-8997639526.
- LEE, Julia A. *Chinese, Alcohol and Flushing: Sociohistorical and Biobehavioral Considerations*. *Journal of Psychoactive Drugs* [online]. 1987, 19(4), 319–327 [cit. 2023-04-28]. Dostupné z doi: <http://dx.doi.org/10.1080/02791072.1987.10472419>
- LEE, Ki-baik a Young Ick LEW. *Korea: Koryo*. In: *Britannica* [online]. Encyclopædia Britannica, 1998 [cit. 2023-04-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Korea/Unified-Silla#ref411582>
- LEE, Kye-Seong. *The Relationship of Alcohol and Crime in Korea*. *Journal of Korean Medical Science*. Seoul: The Korean Academy of Medical Sciences., 2013, 28(5), 643–645. ISSN 1011-8934. Dostupné z doi: <https://doi.org/10.3346/jkms.2013.28.5.643>
- LEE, So Hee, Seung Ju SHIN, Seong-Du WON, Eun-Ju KIM a Dong-Yul OH. *Alcohol Use during Pregnancy and Related Risk Factors in Korea* [online]. 6.4.2010, 86-92 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z doi: 10.4306/pi.2010.7.2.86
- NOELEN-HOEKSEMA, Susan et. al. *Psychologie Atkinsonové a Hilgarda*. Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0083-3
- NOVÁKOVÁ, Nea, Lukáš PECHA a Furat RAHMAN. *Dějiny Mezopotámie*. 1. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-416-0.
- NOVOTNÁ, Hedvika et. al. *Metody výzkumu ve společenských vědách. I*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, 2019. ISBN 978-80-7571-052-9.
- OECD *Reviews of Public Health: Korea: A Healthier Tomorrow*. 31.5.2020 [online]. [cit. 2023-01-30]. ISBN 27080846. Dostupné z doi: <https://doi.org/10.1787/be2b7063-en>
- PARK, Jong Y. et al. *Religious Affiliation, Religious Involvement, and Alcohol Use in Korea*. *Cultural Diversity and Mental Health*. Educational Publishing Foundation, 1998, 4 (4), 291–296. Dostupné z: <https://doi.org/10.1037/1099-9809.4.4.291>

- PARK, Jong-Ik, Jin Pyo HONG, Subin PARK a Maeng-Je CHO. *The Relationship between Religion and Mental Disorders in a Korean Population*. Korean Neuropsychiatric Association, 2012. **9**(1), 29–35. Dostupné z doi: <https://doi.org/10.4306/pi.2012.9.1.29>
- PARK, Sihyun a Karen G. SCHEPP. *Understanding Korean Families With Alcoholic Fathers in a View of Confucian Culture*. Journal of Addictions Nursing. International Nurses Society on Addictions, 2015, **3**(26), 111–119. Dostupné z: doi:10.1097/JAN.0000000000000085
- PHILLIPS, Rod. *Alcohol: A history*. University of North Carolina Press, 2014. ISBN 978-1-4696-1761-9.
- RAUSCH, Franklin a Haeseong PARK. *Christianity in Korea*. Association for Asian studies [online]. The Association for Asian Studies, 2017, 2020 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.asianstudies.org/publications/ea/archives/christianity-in-korea/>
- SEO, Hwo Yeon a et. al. *Perceived barriers to psychiatric help-seeking in South Korea by age groups: text mining analyses of social media big data* [online]. 13.5.2022 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z doi:10.1186/s12888-022-03969-1
- SETH, Michael J. *A Concise History of Modern Korea: From the Late Nineteenth Century to the Present*. 1. United Kingdom: Rowman & Littlefield Publishers, 2010. ISBN 978-0-7425-6714-6.
- SHIM, Woo-hyun. Deaths from excessive alcohol use surged during pandemic in Korea [online]. 20.10.2022 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20221020000610>
- SHIN, Michael D. *Everyday life in Joseon-era Korea: Economy and society*. 1. Leiden; Boston: Global Oriental, 2014. ISBN 978-90-04-26112-9.
- SCHENKANN, Joshua. *What Is "Traditional" Soju?: A Spirited Debate*. In: *Serious Eats*: <https://www.serious-eats.com/> [online]. 31.10.2019 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.serious-eats.com/what-is-traditional-soju-korea-tokki-brandon-hill>
- Společný projekt EUROCARE a COFACE. *Problémy s alkoholem v rodině*. Národní program zdraví. ISBN 80-7071-189-2.
- TAMANG, Jyoti Prakash. *Ethnic Fermented Foods and Alcoholic Beverages of Asia*. Springer India, 2016. ISBN 978-81-322.2800-4
- THE EDITORS OF ENCYCLOPAEDIA. *Roh Moo-Hyun*. Encyclopedia Britannica. [online]. 2.8.2022 [cit. 2023-03-19]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Roh-Moo-Hyun>
- The History of Soju: The History of Modern Diluted Soju – The Green Bottle Stuff [online]. [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://thesoolcompany.com/post/the-history-of-soju/>
- WHO. Global status report on alcohol and health 2018. Švýcarsko: World Health Organization. 2018. ISBN 978-92-4-156563-9
- WHO. *Report on the First Session of the Alcoholism Subcommittee*. Expert Committee on Mental Health. Geneva: World Health Organization, 1950, 1–24.
- XU, Shijie, Minkyung PARK, Ung Gu KANG, Jung-Seok CHOI a Ja Wook KOO. *Problematic Use of Alcohol and Online Gaming as Coping Strategies During the COVID-19*

Pandemic: A Mini Review. Frontiers in Psychiatry [online]. 2021, 2021(12) [cit. 2023-04-13]. Dostupné z doi: <https://doi.org/10.3389/fpsy.2021.685964>

YANG, Jeoung Nam. *Culture, family and alcoholism in South Korea*. Goldsmith College, 1997. University of London.

YOON, Min-Sik. *'Hoesik' can help blow off steam, or spark unfortunate events. The Korea Herald* [online]. Seoul, Korea: Herald Corporation, 2015, 30.6.2022 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20220629000807>

Zdroje obrázků:

[1] *Porcelánová nádoba na alkohol z období Korja*. KOEHLER, Robert. *Korean Wines & Spirits: Drinks That Warm the Soul*. 1. Seoul: Seoul Selection USA, 2016. ISBN 978-8997639526. str. 14

[2] *Korejci pijící v taverně na obrázku Džusaköbä od Šin Junboka (1758-1813)*. [online]. Dostupné z: <http://www.hansikmagazine.org/home/info/3095>

[3] *Majitelka taverny nalévá hostům. Džumak, Kim Hongdo (1745-1806)* [online]. Dostupné z: <http://www.hansikmagazine.org/home/info/3095>

Zdroje grafů:

- [1] *Naměřená konzumace alkoholu na osobu mezi lety 1961 až 2016*. WHO. Global status report on alcohol and health 2018. Švýcarsko: World Health Organization. 2018. ISBN 978-92-4-156563-9, str. 332
- [2] *Míra konzumace litrů alkoholu, v porovnání s dalšími zeměmi OECD*. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/3add27c4-en/index.html?itemId=/content/component/3add27c4-en>
- [3] Míra nehod pod vlivem alkoholu. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/3add27c4-en/index.html?itemId=/content/component/3add27c4-en>
- [4] Míra spotřeby alkoholu (nejméně 2x týdně) podle věku a pohlaví. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/3add27c4-en/index.html?itemId=/content/component/3add27c4-en>
- [5] Konzumace alkoholu podle vzdělání. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/3add27c4-en/index.html?itemId=/content/component/3add27c4-en>
- [6] Pití nezletilých. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/3add27c4-en/index.html?itemId=/content/component/3add27c4-en>

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník vytvořený pro účely bakalářské práce	53
--	----

Příloha 1: Dotazník vytvořený pro účely bakalářské práce

대학생 음주문화

안녕하십니까? 저는 체코 팔라츠키 대학교에서 공부하는 한국학 대학생 크리스티나입니다.

졸업하기 위하여 지금 술과 알코올 중독 대해 학위 논문을 쓰고 있습니다. 이 일은 우리 나라들의 똑같은 사회적인 문제라서 이거 대해 쓰는 것이 중요하다고 생각합니다. 이 문제를 더 이해하기 위하여 한국과 체코 대학생의 술 마시는 습관을 비교하고 싶습니다.

이 익명의 설문조사가 짧고 2-3 분밖에 걸리지 않을 것입니다. 솔직하게 대답해 주시기 바랍니다. 응답 내용과 관련된 개인적인 신상은 외부에 유출되지 않습니다.

대답해주셔서 감사합니다!

1. 당신의 나이?

- 19-21
- 22-25
- 26-30
- 30 이상

2. 당신의 성별

- 남
- 여
- 다른/대답하고 싶지 않습니다

3. 당신의 학년

- 1 학년
- 2 학년
- 3 학년

- 4 학년
- 다른/이상

4. 평소 음주를 얼마나 자주 하십니까?

- 마시지 않습니다
- 한 달에 1-3 회
- 일주일에 1-3 회
- 거의 매일이나 매일

5. 얼마나 자주 술을 마시고 싶습니까?

- 다른 사람들이 술을 마시는 것을 보면
- 힘든 주/날 후에
- 음식을 먹으면
- 스트레스를 받으면
- 절대
- _____

6. 술을 주로 마시는 장소가 됩니까?

- 집
- 술집
- 식당/음식점
- 야외 (공원, 강가, 길...)
- _____

7. 술을 마시기로 결정하면, 잔 몇 개쯤 마십니까?

- 1-2 잔

- 3-5 잔
- 5-7 잔
- 이상

8. 술을 마시러 갈 때, 생각보다 더 마십니다. 맞습니까?

- 자주
- 가끔
- 틀립니다

9. 술을 주로 누구와 맞입니까?

- 혼자
- 친구
- 가족
- 연인
- 모르는 사람

10.상황: 어제 술을 마셨기 때문에 학교/일/아르바이트가 힘듭니다. 얼마나 자주 맞습니까?

- 자주 (적어도 한 달에 한 번)
- 가끔 (적어도 일 년에 한 번)
- 절대

11.술을 마시면 무엇을 했어 기억이 안 납니다.

- 자주 (적어도 한 달에 한 번)
- 가끔 (적어도 일 년에 한 번)
- 절대

12.술 때문에 다른 사람과 관계가 변경되었습니다.

- 네 (다른 사람의 알코올 소비와 관련된 행동 때문에)
- 네 (제 알코올 소비와 관련된 행동 때문에)
- 아니오

13.취할 때, 다친 적이 있습니까?

- 네
- 아니오

14.평소 술을 마시는 주된 이유가?

- 스트레스를 풀기 위해
- 집단에서 소외되지 않기 위해
- 술맛 자체를 즐기기 위해
- 음식과 (맛을 돋우기 위해)
- _____